

В О В Е Д

Судиите во Апелациониот суд во Штип покрај предметното работење преку работните ангажирања во специјализираните судски оддели разгледуваат прашања од интерес за работата на сите совети во однос на примената на Законите во соодветните области, воедначување на судската практика и унапредување на методот на работата.

Судските оддели во 2010 година ја следеа и работата на Основните судови од аспект на нивно ажурно постапување и воедначување на судската практика.

Како резултат на тие активности се направи обид и се издвоија покарактеристични одлуки кои ги донел Апелациониот суд во Штип, а кои можат да бидат од интерес за понатамошната работа на Основните судови.

Опфатени се и одлуки на Врховниот суд на Р.М. во врска со одлуки на Апелациониот суд во Штип.

Ова е обработено, систематизирано по оддели и претставува содржина на Билтенот бр.5 на Апелациониот суд во Штип.

Во изготвување на Билтенот и неговото конечно обликување учествуваа:

- Претседател на судот и раководител на одделот за судска практика – Стојанче Рибарев;
- Судиите: Киро Бојаџиски - раководител на кривичен оддел и Светолик Николов – раководител на граѓански оддел.

Во стручното уредување на Билтенот помогнаа:

- Александар Парчеклиев и Александар Цацков – стручни соработници во Апелациониот суд во Штип.

Конечното техничко уредување на билтенот го извршија:

- Елизабета Џонова и Васил Јанков – информатичари и Ратка Стојанова – технички секретар.

КРИВИЧЕН ЗАКОН

ОПШТ ДЕЛ

1. Засметување на притвор - чл.47 КЗ

- Засметувањето на екстрадициониот притвор на исто лице во исто време по две различни правосилни пресуди на два Основни суда е погрешно и еден од судовите треба да изврши исправка на пресудата.
- Определување на притвор по ново кривично дело го спречува извршувањето на казната затвор по правосилната пресуда (се прави прекин на извршувањето на казната затвор) бидејќи притворот по својата цел е различен од казната затвор и со оглед на начинот на спроведувањето е различен.
- Ако обвинетиот се наоѓа во притвор, а се открие ново кривично дело на кое се проширува истрагата, тој факт има значење на отпочнување нова постапка, па траењето на притворот во поглед на новото дело се смета посебно.
- Дали притворот ќе се засмета во изречената казна затвор за она кривично дело поради кој бил нареден или ќе се засмета и во случај ако обвинетиот биде за тоа дело ослободен, но ќе биде осуден за некое друго кривично дело, на мислење сме дека притворот може да се засмета само ако се однесува на исто дело за кое се изречува и казната затвор.
- Доколку со казната затвор се изрече и некоја споредна казна (парична казна) засметувањето на притворот се врши прво во однос на казната затвор, а во случај да тој е подолг (времетраењето на притворот е подолго) од изречената казна затвор, засметувањето се врши и во однос на паричната казна.
- Ако кривичната постапка е водена за повеќе кривични дела во стек, а притворот не е одреден за секое од нив, времето проведено во притвор се засметува во изречената казна затвор или паричната казна.
- Засметувањето на времето проведено во притвор не е задолжително во случај на изречување на условна осуда, бидејќи тоа време проведено во притвор е од значење само во случај ако дојде до отповикување на условната осуда и тогаш осудениот има право да бара да му се засмета времето проведено во притвор во новата пресуда.

- За засметувањето на времето проведено во притвор во вкупната казна затвор води сметка КПД односно Затворската управа каде лицето ја издржува казната затвор врз основа на добиените податоци.

- Издржаната казна затвор судот не ја утврдува со решение, но затворот донесува свој акт - отпушен лист.

По повод решението на Апелационен суд Штип Ксж.бр.54/10 од 19.07.2010 год.

КРИВИЧНИ ДЕЛА ПРОТИВ ЖИВОТОТ И ТЕЛОТО

2. Првостепениот суд сторил суштествена повреда на постапката од чл.355 ст.1 т.5 од ЗКП кога обвинетиот го огласил за виновен за продолжено кривично дело „Телесна повреда“, од чл.130 ст.2 в.в. со чл.45 од КЗ, а од увидот во предметот се гледа дека против обвинетиот е поднесена една кривична пријава од МВР-СВР-ПС за две кривични дела: за кривично дело „Телесна повреда“ од чл.130 ст.2 в.в. со чл.45 од КЗ, и за кривично дело „Загрозување на сигурноста при вршење семејно насилство“ од чл.144 ст.2 од КЗ, а судот судел во отсуство на оштетената и истата воопшто не е распрашана пред судот. При такви услови не е утврдено дали оштетената е заинтересирана и дали постои предлог од нејзина страна за кривично гонење на обвинетиот за кривичното дело Телесна повреда од чл.130 ст.2 в.в. со чл.45 од КЗ, кое дело согласно ст.4 од цитираниот член се гони по предлог.

Решено во Апелационен суд-Штип на ден 28.09.2009 год. под Кж.бр.456/09.

КРИВИЧНИ ДЕЛА ПРОТИВ СЛОБОДИТЕ И ПРАВАТА НА ЧОВЕКОТ И ГРАГАНИНОТ

3. Привременото остранувањето на 4-5 керамиди од кровот на тужителите од првообвинетиот по налог на второбвинетата за надградба на оџакот кој бил изграден до самиот кров, како и влегувањето на второбвинетата во присуство на полиција во куќата на тужителите, не преставува кривично дело Нарушување неповредивоста на домот од чл.145 од КЗ.

Образложение

Основниот суд во Б. со обжалената пресуда К.бр.27/10 од 12.03.2008 год. обвинетиот П. Ј. и Љ. Б. и двајцата од Б. врз основа на чл.342 т.3 од ЗКП ги ослободил од обвинение да сториле кривични дела: „Нарушување неповредливоста на домот“ од чл.145 в.в. со чл.22 од КЗ, а обвинетиот П.Ј и за кривично дело „Оштетување туѓи предмети“ од чл.243 ст.1 од КЗ, бидејќи не е докажано дека обвинетите ги сториле делата за кои се обвинуваат.

Апелациониот суд-Штип на одржаната седница на советот ја разгледа поднесената жалба, па ценејќи ги жалбените наводи, одговорот на жалба, обжалената пресуда и вршејќи увид во списите по предметот, ја одби жалбата како неоснована од следните причини:

Имајќи ја во предвид правилно и целосно утврдената фактичка состојба, како и елементите кои го чинат кривичното дело „Нарушување на неповредливоста на домот“ од чл.145 од КЗ, овој суд оцени дека правилно првостепениот суд ги ослободил од обвинение обвинетите за кривичните дела кои им се ставаат на товар, од следните причини: Према дејствието на извршување кривичното дело „Нарушување на неповредливоста на домот“ од чл.145 од КЗ може да се појави во два вида:- Влегување во туѓ дом, и - неодалечување од туѓиот дом. Влегувањето во туѓ дом значи насилно влегување во домот, било со обивање, провалување, кршење на катанец-брава, влегување низ прозорец, совладување на отпор на држателот на станот. Основно е да влегувањето се врши со совладување на препреки или отпор кој го дава држателот т.е. овластеното лице. Неодалечувањето од туѓ дом или затворена просторија-значи останување, задржување во него спротивно на волјата и желбата на овластеното лице. Задржувањето треба да има траен карактер-да се манифестира жалба на сторителот за останување во домот или просторијата. За ова кривично дело се одговара кога е извршено со умисла-да опфаќа свест да се влегува или задржувањето да се врши неовластено.Според тоа правилно првостепениот суд утврдил дека кај обвинетите П. и Л. не е докажано да влегле во домот на тужителите насилно нити со совладување на отпорот на тужителите, нити има трајно задржување во куќата на тужителите, т.е. не постои никаква манифестација на обвинетите за останување во куќата на тужителите и што е најбитно, кај обвинетите не постои умисла за сторување на ова кривично дело, но нивната умисла е да се надгради оџакот над покривот како би се остранила опасноста од пожар на куќата и на тужителите и на обвинетата Л, па според тоа откривањето на 4-5 керамиди од покривот на тужителите од обвинетиот П.,како и влегувањето на обвинетата Л. во куќата на тужителите во присуство на полиција со цел да се разбере со тужителите за надградба на оџакот и нејзиното враќање-излегување од куќата по одбивањето на тужителот Д по оценка на овој суд не може да се прифати да таквото влегување е противправно и со тоа да е сторено кривичното дело „Нарушување на неповредливоста на домот“ од чл.145 од КЗ. Исто така правилно првостепениот суд обвинетиот П. го ослободува од обвинение и за кривичното дело „Оштетување туѓи предмети“ од чл.243 ст.1 од КЗ, бидејќи од изведените докази не се докажува да обвинетиот П. ги

скршил керамидите од кровот на тужителите кои ги открил нити пак истите ги уништил, нити пак оштетил или уништил некои други предмети на тужителите.

Поради сите овие причини овој суд жалбата на жалителите ја оцени како неоснована и врз основа на чл.375 од ЗКП одлучи како во изреката на ова пресуда.

Пресудено во Апелационен суд - Штип, на ден 18.10.2010 год. под Кж.бр.550/10.

4. Фактот што во домот на обвинетиот биле пронајдени 1344 ЦД-а со филмови и музика и 24 опаковски за ЦД-а не значи дека истиот сторил кривично дело “Повреда на авторско право и други сродни права“ по чл.157 ст.1 од КЗ односно да ги репродуцирал и дистрибуирал овие музички ЦД-а и ДВД филмови и да му биле за продажба, ниту пак дека тој посегнал по туѓо авторско право без овластување на законските застапници и носители на авторските права.

Образложение

Основниот суд во Делчево со обжалената пресуда К.бр.108/2009 од 15.03.2010 год. обвинетиот М.М од М.Каменица го ослободил од обвинение за кривично дело “Повреда на авторско право и други сродни права“ по чл.157 ст.1 од КЗ, а врз основа на чл.342 т.3 од ЗКП. Трошоците по постапката паднале на терет на буџетските средства

Апелациониот суд во Штип на одржаната седница на советот одлучувајќи по поднесената жалба, а по претходна оценка на наводите во истата, пресудата, списите по предметот и предлогот на застапникот на обвинението, ја одби жалабата како неоснована од следните причини:

Обвинетиот М.М од М.Каменица се обвинува дека сторил кривично дело “Повреда на авторско право и други сродни права“ по чл.157 ст.1 од КЗ - дека неовластено во свое име репродуцирал и дистрибуирал музички ЦД-а и ДВД филмови, без притоа да поседува овластување од законските застапници и носители на авторските права, на кој начин посегнал по туѓо авторско право, што било спротивно на чл.20 од Законот за авторско право и сродни права, на начин што во неговиот дом во М.Каменица со помош на персоналниот компјутер репродуцирал музика и филмови за продажба, а на ден 21.05.2009 год. при претресот на неговиот стан му биле пронајдени и одземени 1344 ЦД-а со филмови и музика и 24 опаковки за ЦД-а.

Меѓутоа од изведените докази не се докажува да обвинетиот го сторил кривичното дело на начин како што е претходно опишано. Ова од причини што неспорно е дека во домот на обвинетиот се пронајдени 1344 ЦД-а со филмови и музика и 24 опаковски за ЦД-а, меѓутоа од изведените докази не се докажало да обвинетиот ги репродуцирал и дистрибуирал овие музички ЦД-а и ДВД филмови и дека тие му биле за продажба, ниту пак се докажало дека тој посегнал по туѓо авторско право

без овластување на законските застапници и носители на авторските права. Од друга страна во самото обвинение не е наведено по кои тоа авторски права обвинетиот посегнал, кои се тие автори за кои обвинетиот не добил овластување за репродукција и дистрибуција на предметните ЦД-а и ДВД филмови. Обвинетиот ниту прикажувал, ниту репродуцирал, ниту дистрибуиравал, ниту пак на друг начин неовластено посегнал по туго авторско право или сродно право, ниту пак Основниот јавен обвинител од Д предложил докази заради утврдување на овие релевантни факти, ниту пак сега во жалбата такви докази се предлагаат, а кои се битни елементи за постоење на ова кривично дело.

Во конкретниот случај од изведените докази не се докажува ниту предметот на обвинението - да обвинетиот репродуцирал музички ЦД-а и ДВД филмови, бидејќи од ниту еден доказ не се докажал овој битен елемент за постоење на ова кривично дело, туку се докажало спротивното - дека тие ЦД-а и ДВД филмови биле во сопственост на обвинетиот, кој ги собирал со години, и биле негови приватни свечености, филмови, музички цедиња, проекти во врска со неговата работа и да тие не биле за продажба поради што и. овој суд е на оцена дека првостепениот суд правилно постапил кога обвинетиот го ослободил од обвинение за кривично дело по чл.157 ст.1 од КЗ, а врз основа на чл.342 т.3 од ЗКП поради недокажаност и ја одби жалбата на Основниот јавен обвинител од Делчево и ја потврди првостепената пресуда врз основа на чл.401 од ЗКП.

Решено во Апелационен суд - Штип, на ден 18.10.2010 год. под Кж.бр.442/10.

КРИВИЧНИ ДЕЛА ПРОТИВ РАБОТНИТЕ ОДНОСИ

5. Кога обвинетиот постапил по решението на државниот инспектор за труд за враќање работник на работа, во тој случај не е сторено кривичното дело „Повреда на право од работен однос,“ по чл.166 од КЗ.

Образложение

Основниот суд во Р. со обжалената пресуда К.бр.121/07-I од 19.09.2008 год. правното лице „М“-М-ДООЕЛ-Радовиш и одговорното лице во правното лице С.А ги огласил за виновни за сторено кривично дело „Повреда на правата од работен однос“ по чл.166 ст.1 и ст.2 од КЗ за кое дело ги осудил на парични казни.

Во обжалената пресуда првостепениот суд прифатил дека обвинетите свесно не се придржувале кон одредбите од чл.71 и чл.75 од ЗРО со што на оштетената-работникот М.Б. со донесување на решението за престанок на работниот однос и биле повредени правата предвидени во ЗРО, односно правото на отказан рок од 1 месец, право на 4 часа отсуство од работа заради барање нова работа, право на надомест на плата за време на отказан рок, право на приговор, а откако

таа повреда била констатирана од Државниот инспектор за труд обвинетите свесно не се придржувале кон донесеното решение бр.... од 27.03.2007 год. односно не го укинале донесеното решение за престанок на работен однос и не ја вратиле на работа оштетената.

Обвинетите веднаш по приемот на решението од Државниот инспектор за труд поднеле барање до Агенцијата за вработување да оштетената биде пријавена во правното лице од 10.02.2007 год.и оштетената била повикана да се врати на работа и да започне со работа од 02.04.2007 год. и дека сите дотогашни придонеси по основ на вработување ќе бидат регулирани согласно ЗРО.

Оштетената М.Б. во текот на постапката изјавила дека таа не сакала да се врати на работа кај обвинетите, дека не се противела на дадениот отказ за работа и на донесеното решение за престанок на работниот однос, туку се жалела само затоа што не и се исплатени заостанатите плати и придонеси, па поради тоа не ја однела работната книшка.

При постоење на едни такви утврдени факти, Апелациониот суд Штип ја уважи жалбата на обвинетите и ја укина првостепената пресуда и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење, бидејќи во самата пресуда не се конкретизира во што се состои свесното непридржување на прописите од ЗРО со кои и е повредено правото на оштетената што и припаѓа. Секоја повреда на одредбите од ЗРО не значи и остварување на битието на кривичното дело, бидејќи не е утврдено во што се состои конкретната последица по оштетената, особено што обвинетите постапиле по налогот на инспекторот за труд, а еден од конститутивните елементи на предметното кривично дело е настапување на конкретна последица према оштетениот работник.

Решено во Апелационен суд-Штип под Кж.бр.66/09 од 24.03.2009 г.

КРИВИЧНИ ДЕЛА ПРОТИВ ПОЛОВАТА СЛОБОДА И ПОЛОВОИОТ МОРАЛ

6. Фактот што не постоеле траги по телото на оштетената во смисла на модрици, гребнатини, крвни подливи и слично со кое би се докажало насилното вршење на обљуба од обвинетиот е ирелевантен од причини што за кривичното дело “Полов напад врз малолетник кој не наполнил 14 години“ по чл.188 ст.1 од КЗ, не е потребна примена на сила, туку е доволно обвинетиот да знае дека оштетеното лице е малолетник кој не наполнил 14 години.

Образложение

Основниот суд во Кочани со обжалената пресуда К.бр.240/09 од 18.03.2010 година, обвинетиот А. Џ од Кочани го огласил за виновен за кривично дело “Полов напад врз малолетник кој не наполнил 14 години“ од чл.188 ст.1 од КЗ и го осудил на казна затвор во траење од девет (9) години. Обвинетиот е задолжен да плати на име паушал износ од

2.500,00 денари како и трошоци по постаката во износ од 27.000,00 денари во рок од 15 дена по правосилноста на пресудата. Оштетената - детето С А, преку нејзиниот законски застапник-мајката Х. А за своето имотно правно барање е упатена на граѓански спор.

Апелациониот суд во Штип на одржаната седница на советот, одлучувајќи по поднесената жалба, а по оцена на наводите во истата, пресудата, доказите и сите списи по предметот, ја потврди првостепената пресуда поради следното:

Обвинетиот А. Џ на ден 22.05.2009 година околу 20,00 часот во Кочани со намера да ги задоволи своите полови страсти, иако бил свесен за нејзината возраст, извршил полово дејствие врз детето - оштетената С. А од Кочани-малолетник кој не наполнил 14 години, родена на 02.05.2002 година на возраст од 7 години и 20 дена, на начин што откако оштетената влегла во продавницата лоцирана на ул. „С М,, бб во која привремено работел обвинетиот како продавач, излегол надвор и се свртел лево и десно за да провери дали има некој во близина, се вратил внатре, отишол во просторот помеѓу работната маса и рафтовите, ја повикал оштетената да му се приближи, си ги соблекол кратките палталони и гаќите, па и ги соблекол и гаќите на оштетената, ја зел во skut и неговиот полов орган го ставил на половиот орган на оштетената и ја трлал, па ја свртел и со половиот орган ја трлал и по газето, оштетената плачела и молела да ја пушти, но тој продолжил да ја трла и ја бакнува по половиот орган и по газето, па таа му велела дека ќе каже на најзините родители и плачела многу силно и тогаш тој и се заканил да не кажува за тоа на никој, и дал една мала чоколада и ја пуштил надвор

Ирелевантен е жалбениот навод на обвинетиот дека не постоеле траги по телото на оштетената во смисла на модрици, гребнатини, крвни подливи и слично со кое би се докажало насилното вршење на обљуба од обвинетиот од причини што за ова кривично дело не е потребна примена на сила, туку е доволно обвинетиот да знае дека оштетеното лице е малолетник кој не наполнил 14 години, а истиот и покрај тоа врши полови дејствија врз него, а кои дејствија обвинетиот ги сторил поради што правилна е примената на КЗ кога обвинетиот е огласен за виновен за предметното кривично дело.

Пресудено во Апелационен суд Штип на ден 13.10.2010 ПОД Кж бр 321/

КРИВИЧНИ ДЕЛА ПРОТИВ ЧЕСТА И УГЛЕДОТ

7. Првостепениот суд сторил суштествена повреда на постапката од чл.355 ст.1 т.11 од ЗКП кога приватната тужба на тужителката за кривично дело „Навреда,, од чл.173 ст.1 од КЗ, ја отфрлил врз основа на чл.424 в.в. со чл.262 ст.1т.1 од ЗКП т.е. дека наведените инкриминирани зборови не биле кривично дело, бидејќи во Законот за прекршоците против јавниот ред и мир било пропишано дека навредувањето на службено лице - полициски службеник во вршење на службата преставува прекршок од чл.13 од ЗППЈРМ.

Образложение

Во поднесената приватна тужба од тужителката е наведено дека обвинетиот извршил кривично дело „Навреда“ од чл.173 ст.1 од КЗ на начин што управувајќи ПМВ обвинетиот бил запрен заради вршење сообраќајна контрола од тужителката како службено лице - сообраќаен полицаец, па обвинетиот ја навредил тужителката со зборовите „која си ма ти курво, еби се ороспијо, тебе мажот ти затоа те остави“.

Основниот суд во С.Н. врз основа на чл.424 в.в. со чл.262 ст.1 т.1 од ЗКП ја отфрлил тужбата ценејќи дека наведените инкриминирани зборови не биле кривично дело бидејќи во Законот за прекршоците против јавниот ред и мир било пропишано дека навредувањето на службено лице-полициски службеник во вршење на службата преставува прекршок.

Апелациониот суд во Штип уважувајќи ја жалбата на тужителката го укина решението на првостепениот суд од следните причини: Во тужбата е даден фактички опис на преземените дејствија на обвинетиот со кои го сторува кривичното дело „Навреда“ од чл.173 од КЗ. Наведените зборови во тужбата според својата содржина се од навредлив карактер за тужителката бидејќи обвинетиот изнел негативни вредносни судови за тужителката за нејзиниот личен живот кои можат да и наштетат на нејзината чест и углед како граѓанин. Во тужбата не е наведено дека против обвинетиот е покрената прекршочна постапка од СВР-ПС. Во чл.20 ст.2 од ЗКП е пропишано ако за некое претходно прашање веќе донел одлука судот во некоја друга постапка или друг државен орган, таквата одлука не го врзува кривичниот суд во поглед на оцената дали е сторено определено кривично дело. Во чл.100 ст.1 т.3 од Законот за прекршоците се вели „Судот што ја води прекршочната постапка со решение ќе ја прекине постапката ако за истото дело е покрената кривична постапка до завршувањето на кривичната постапка“. Во чл.119 ст.1 т.7 од Законот за прекршоците се вели „Пресуда со која обвинетиот се ослободува од одговорност ќе се донесе, ако обвинетиот во кривичната постапка правосилно е огласен за виновен за дело што ги опфаќа и обележјата на прекршокот“. Согласно чл.129 ст.1 од ЗКП платената парична казна-глоба за сторен прекршок се засметува во казната изречена за кривичното дело чии обележја ги опфаќаа и обележјата на прекршокот.

Од цитираните законски одредби видно е дека водењето на кривичната постапка за сторено кривично дело е самостојна постапка и не е условена од постоење на прекршок и од водење на прекршочна постапка.

Решено во Апелационен суд-Штип на ден 16.11.2009 г. под Кж.бр.716/09.

8. Наведената инкриминација во изјавената жалба против првостепената пресуда „Секретарот П.К.во јануари 2002 беше разрешен од Заменик јавен обвинител од ОЈО Д. кое нешто го имам видено од Службен весник лично, „због злоупотреба на службената положба и овластување и истиот треба да се срами од своите деца и жена а камо ли да биде раководител на фирма од јавно овластување каде годишно влегуваат најмалку по 3.000 странки, по мене овој човек е неморален и во него нема еден грам човештина“, се содржани елементите на кривичното дело „Навреда“ од чл.173 од КЗ а не кривичното дело „Омаловажување со префрлање за кривично дело“ од чл.175 од КЗ.

Образложение

Основниот суд во Д. обвинетиот А.В го огласил виновен за две кривични дела и тоа „Навреда“ од чл.173 од КЗ и „Омаловажување со префрлање за кривично дело“ од чл.175 од КЗ, за напишаните зборови во изјавената жалба против првостепената одлука Ро.бр.161/08 .со цитираната содржина.

Апелациониот суд во Штип одлучувајќи по изјавената жалба на обвинетиот а по службена должност ја преиначи првостепената пресуда и врз основа на чл.342 т.1 од ЗКП го ослободи обвинетиот од обвинение за кривичното дело „Омаловажување со префрлање за кривично дело“ од чл.175 од КЗ, бидејќи делото за кое се обвинува не е кривично дело според законот.

Од увидот во предметот се утврдува дека приватниот тужител не е сторител на кривично дело, нити е осудуван за сторено кривично дело. Кривичното дело „Омаловажување со префрлање за кривично дело“ од чл.175 од КЗ се сторува со префрлање на некој да сторил било какво кривично дело или да е осудуван поради било какво кривично дело или соопштување за тоа на некое трето лице, а се со намера да се омаловажи лицето за кое тоа се изнесува. За да постои ова дело, потребно е кривичното дело за кое му се префрла на оштетениот-тужителот или што му се сопштува, треба да е извршено или лицето за тоа да е осудено. Ако тоа е невестина, нема да постои ова кривично дело од чл.175 од КЗ, туку се работи за кривично дело „Навреда“ од чл.173 од КЗ, бидејќи функцијата на ова инкриминација од чл.175 од КЗ е да се зачува честа и угледот на сторителот на кривичното дело односно осуденото лице и покрај тоа што го сторил-се со цел да се заштити достоинството и угледот на личноста.

Пресудено во Апелационен суд-Штип на ден 10.11.2009 г.под Кж.бр.547/09.

КРИВИЧНИ ДЕЛА ПРОТИВ БРАКОТ, СЕМЕЈСТВОТО И МЛАДИНАТА

9. И покрај тоа што не е утврдено кој од келнерите ги послужувале малолетните лица со алкохолни пијалоци постои кривична одговорност кај правното и одговорното лице за кривично дело „Точење алкохолни пијалоци на малолетници“ од чл.204 ст.4 в.в. ст.1 од КЗ

Образложение

Основниот суд во Делчево со обжалената пресуда К.бр.89/2009 од 24.11.2009 год. обвинетото правно лице Т од Делчево го огласил за виновен за кривично дело “Точење алкохолни пијалоци на малолетници“ од чл.204 ст.4 в.в. ст.1 од КЗ и го осудил на парична казна во износ од 30 дневни глоби, сметано по 10 евра за дневна глоба во денарска противвредност од 613,00 денари за една дневна глоба или вкупно 18.390,00 денари, а обвинетото одговорно лице Т. В. од Делчево го огласил за виновен за кривично дело “Точење алкохолни пијалоци на малолетници“ од чл.204 ст.1 од КЗ и го осудил на парична казна во износ од 30 дневни глоби, сметано по 5 евра за дневна глоба во денарска противвредност од 306,50 денари за една дневна глоба или вкупно 9.195,00 денари.

Апелациониот суд во Штип на одржаната седница на советот одлучувајќи по поднесените жалби, а по оцена на наводите во истите, пресудата, списите по предметот и предлогот на застапникот на обвинененито, одлучи како во изреката од следните причини:

На ден 27.06.2009 год. во 22:00 часот првообвинетиот правното лице и второобвинетиот Т како одговорно лице во правното лице во угостителскиот објект во склоп на правното лице сместен во приземниот дел од домот на пензионерите на ул: “К“ во Делчево во кој се точат алкохолни пијалоци, овозможиле и дозволиле да ги послужат со алкохолни пијалоци (вино и вотка) малолетниците: Е М од Делчево родена на ден 05.01.1995 год. и М. М од Делчево родена на ден 29.07.1993 год. поради што Е се довела под дејство на алкохол и била однесена во ЈЗУ “Гоце Делчев“ заради укажување на медицинска помош.

Првостепенит суд правилно го применил КЗ, кога обвинетото правно лице го огласил за виновно за кривично дело “Точење алкохолни пијалоци на малолетници“ од чл.204 ст.4 в.в. ст.1 од КЗ, а обвинетото одговорно лице за кривично дело “Точење алкохолни пијалоци на малолетници“ од чл.204 ст.1 од КЗ, бидејќи во нивните дејствија целосно се содржани елементите на ова кривично дело. Согласно чл.28-а од КЗ правното лице е кривично одговорно ако до извршување на делото дошло со дејствие или со пропуштање на должниот надзор од страна на органот на управување или на одговорното лице во правното лице. Кривичната одговорност на правното лице се темели врз начелата на претпоставена одговорност и не е врзана за видот и степенот на вината на физичкото лице, во конкретниот случај на лицата кои ги послужувале малолетниците. Во конкретниот случај обвинетиот Т е одговорно лице во ДООЕЛ “Т“ Делчево и е одговорен за законитоста на работењето на

правното лице, а со самото тоа и во однос на точењето на алкохолни пијалоци на малолетници во истото. Обвинетиот Т бил присутен критичната вечер и како одговорно лице бил должен да врши надзор дали во неговиот објект во кој доаѓаат и малолетни лица се врши точење на алкохолни пијалоци на истите. Иако во конкретниот случај не е утврдено кој од келнерите или шанкерите ги послужил малолетниците со алкохолни пијалоци во објектот, неспорно е дека истите била послужени и за тоа се одговорни - како правното, така и одговорното лице.

Пресудено во Апелационен суд Штип на ден 12.04.2010 под Кж. Бр116/10

КРИВИЧНИ ДЕЛА ПРОТИВ ЗДРАВЈЕТО НА ЛУГЕТО

10. За постоење на кривичното дело “Надрилекарство“ од чл.209 од КЗ, потребно е сторителот да се занимава со лекување или со давање на медицинска помош, без да има пропишана стручна подготовка, односно без да има диплома за завршен Медицински факултет.

Образложение

Со обжалената пресуда К.бр. 230/2010 од 21.06.2010 година, обвинетата Ж. Ј. од С. е огласена за виновна за кривично дело „Надрилекарство“ од чл. 209 од КЗ и осудена на казна затвор во траење од една година и на парична казна во износ од 5.000 евра, во денарска противвредност од 307.000,00 денари.

Со пресуда К.бр.604/06 од 13.04.2009 год.према обвинетата Ж.Ј. е одбиено обвинението за кривичното дело “Употреба на исправа со неистинета содржина“ од чл.380 ст.1 од КЗ поради настапена апсолутна застареност на гонењето, меѓутоа врз основа на чл.532 од ЗКП од обвинетата се одземени: дипломата број.002695 и рег.бр.1832 за завршен Медицински факултет во Софија, извадок од факултетска книга за положени испити бр.1524 и сертификат Мус бр. 00269,,

Првостепениот суд врз основа на изведените и правилно ценети докази, утврдил дека обвинетата Ж. Ј. набавила диплома за завршен Медицински факултет со број.002695 и рег.бр.1832, извадок од факултетска главна книга за положени испити број.1524 и сертификат МУС.бр.002695 на нејзино име, па овие документи, обвинетата иако била свесна дека нема дипломирано на Медицинскиот факултет во Софија-Р.Бугарија, ги доставила до Наставно научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје заради нострафикација на дипломата. Наставно научниот совет на ден 12.11.1998 година донел решение под број.1004-554/2-201 со кое извршил нострафикација на дипломата за завршен Медицински факултет во Софија-Р.Бугарија на име д-р.Ж. Ј., издадено од Медицински факултет во Софија под број.002695 од 22.05.1998 година и со оваа нострафикација напред наведената диплома е признаена како документ за завршен Медицински факултет на обвинетата со стекнат стручен назив доктор на медицина. Решението за

нострификација, обвинетата го употребила пред лекарската комора на Р.Македонија добивајќи лиценца под матичен број.07336 од 26.03.2001 година, членска картица со рег.бр.07336. Истото решение за нострификација, обвинетата го доставила до Деканот на Медицински факултет-Скопје кој донел решение број.11-02-223 од 10.03.1999 година со кое на обвинетата и се одобрува специјализација по специјалноста-интерна медицина сметано од 15.03.1999 година во траење од 48 месеци, а на 23.12.2005 година обвинетата Ж. после полагањето на специјалистичкиот испит по специјалноста интерна медицина се здобила со уверение за стекнато звање-специјалист по интерна медицина. Првостепениот суд утврдил дека обвинетата Ж. сметано од месец Декември 1998 година па до 15.03.1999 година кога заминала за Скопје заради специјализација се занимавала со лекување и давање медицинска помош како доктор по медицина во ПЗО ЗД “М. А. “ С., а од 20.12.2005 година, кога добива решение со кое др. Ж. се распоредува на работно место специјалист по интерна медицина во ПЗО ЗД “М. А. “С. и од тогаш се занимава со лекување и со давање медицинска помош како лекар специјалист по интерна медицина. Со договори склучени во текот на 2006, 2007, 2008, 2009 и 2010 година помеѓу Фондот за здравствено осигурување на Р. Македонија и ПЗУ ЗД “М. А.“ С., а потоа и со ПЗУ „А.-И“-С., обвинетата Ж. Ј. како доктор-лекар специјалист по интерна медицина во напред наведените две ординации работи и пружа здравствени услуги по оваа медицинска специјалност. Првостепениот суд утврдил и тоа дека во текот на напред наведениот период, предмет на обвинението е од 21.06.2006 година па се до 21.06.2010 година и дека обвинетата Ж. Ј. лекувала болни и им давала медицинска помош како специјалист по интерна медицина во овој период иако нема стручна подготовка односно нема завршено Медицински факултет.

Жалбените наводи дека према обвинетата е донесена одбивателна пресуда за кривичното дело “Употреба на исправа со неистинета содржина“, а не е донесена осудителна пресуда за ова кривично дело, па во таа смисла не било утврдено дека дипломата за завршен Медицински факултет е фалсификат,и дека обвинетата не можела да одговара за кривичното дело “Надрилекарство“, бидејќи дипломата за завршен Медицински факултет од Универзитетот во Софија, во Република Македонија е нострифицирана, потоа дека обвинетата во Република Македонија полагала специјалистички испит по интерна медицина и станала специјалист по интерна медицина, па имајќи го во предвид фактот дека таа има завршено студии по интерна медицина како специјалист, во таков случај не можела да одговара за кривичното дело по чл.209 од КЗ се неосновани, бидејќи според ставот на овој суд за постоење на кривичното дело “Надрилекарство“ од чл.209 од КЗ, потребно е сторителот да се занимава со лекување или со давање на медицинска помош, без да има пропишана стручна подготовка, односно без да има диплома за завршен Медицински факултет. Во конкретниот случај од изведените докази, првостепениот суд утврдил дека обвинетата Ж. Ј. нема завршено Медицински факултет на универзитетот во Софија и дека дипломата бр.002695 на нејзино име не е вистинска диплома, туку дека таква диплома под тој број била

издадена на грчки државјанин, па затоа првостепениот суд правилно го применил и КЗ.

Пресудено во Апелационен суд-Штип под Кж.бр.459/10 на 27.10.2010.

КРИВИЧНИ ДЕЛА ПРОТИВ ИМОТОТ

11. Кога постои предлог за извршување и налог за извршување над определена конкретна недвижност, а обвинетиот во тоа време ја отуѓи недвижноста, ја загрозува својата имотна состојба, а со тоа ја спречува можноста доверителот да си го наплати своето побарување, а фактот што обвинетиот имал друга недвижност од која доверителот можел да го наплати своето побарување е ирелевантно бидејќи предлогот и налогот за извршување гласеле за недвижноста која обвинетиот ја отуѓил, со што сторил кривично дело “Оштетување на туѓи права“ по чл.244 ст.2 од КЗ

Образложение

Основниот суд во В со обжалената пресуда К.бр.48/10 од 26.05.2010 година, обвинетиот Д. А. од В. го огласил за виновен за кривично дело “Оштетување на туѓи права“ од чл.244 ст.2 од КЗ и го осудил на парична казна .

Апелациониот суд во Штип на одржаната седница на советот, одлучувајќи по поднесената жалба, а по оцена на наводите во истата, пресудата, доказите и списите во предметот, ја одби жалбата на обвинетиот, а поради следното:

Обвинетиот Д. А со намера да го спречи остварувањето на паричното побарување на доверителот-оштетениот П. А. од Штип определено со правосилните пресуди П.бр.238/06 од 19.12.2007 година Гж.бр.596/08 од 11.04.2008 година, П.бр.238/06 од 06.11.2008 година и Гж.бр.112/09 од 04.02.2009 година и налогот за извршување врз недвижност И.бр.1131/09 издаден од извршителот Г.М. од Кочани на 15.01.2010 година склучил договор за отстапување и распределба на имот уште за време на живот во Основниот суд Веница заверен под Зав.бр.2/10 од 28.01.2010 година со што ја загрозил својата имотна состојба и со тоа ја спречил можноста за исплатување на паричното побарување на доверителот-оштетениот, на тој начин што со овој договор својот недвижен имот евидентиран во имотен лист бр.31 за КО Веница на негово име го отстапил на својата сопруга П.А. и ќерките К. С. и А. А. и со тоа го спречил доверителот П. А. да го наплати своето парично побарување.

Обвинетиот ги презел дејствијата во времето кога оштетениот-доверител П. А. барал да се изврши попис и пленидба на недвижностите кај извршителот Г М од Кочани, но обвинетиот недвижностите ги отстапил на својата сопруга и двете ќерки со довор за отстапување и распределба на имот уште за време на живот. Жалбените наводи на

обвинетиот дека поседувал и друг недвижен имот кој му бил подарок од неговиот татко и да од таа недвижност оштетениот-доверителот П А можел да го наплати своето парично побарување се ирелевантни во конкретниот случај, бидејќи предлогот за извршување како и налог за извршување гласи на недвижностите кои обвинетиот ги отуѓил на неговата сопруга и неговите две ќерки со што си ја загрозил својата имотна состојба и ја спречил можноста за исплатување на паричното побарување на доверителот-оштетениот .

Пресудено во Апелационен суд Штип на ден 27.09.2010 година под Кж.409/10

12. Постои и казнување за обид на кривичното дело “Тешка кражба од чл.236 од КЗ“, бидејќи кривичното дело “Тешка кражба“ е поврзано со кривичното дело “Кражба од чл.235 од КЗ“, со таа разлика што кривичното дело “Тешка кражба“ е квалификуван облик на кражбата и се разликува само по начинот на извршувањето на дејствијата и по вредноста на одземените предмети.

Образложение

Основниот суд во К. со обжалената пресуда К.бр.131/10 од 09.06.2010 год. врз основа на чл.342 ст.1 т.1 од ЗКП го ослободува од обвинение обвинетиот Т. Ѓ. од К. за кривично дело “Тешка кражба“ од чл.236 ст.1 в.в. со чл.19 од КЗ, бидејќи делото за кое се обвинува не е кривично дело според законот. Оштетениот го упатил на спор да го оствари своето имотно-правно побарување, за трошоците на постапката во износ од 1.950,00 денари одлучил да паднат на товар на буџетските средства.

Судот прифатил дека обвинетиот ги кршел катанците за да ги отвори тезгите со намера да одземе предмети од помала вредност и затоа смета да се работи за обид за “Тешка кражба“ од чл.236 ст.4 в.в. со ст.1 од КЗ и да не било пропишано казнување за ова дело. Ваквиот став на првостепениот суд е неприфатлив и погрешен, бидејќи законодавецот предвидел казнување во обид за кривично дело “Кражба“ од чл.235, па од тука постои и казнување за обид на кривичното дело “Тешка кражба“, бидејќи кривичното дело “Тешка кражба“ е поврзано со кривичното дело “Кражба“, со таа разлика што кривичното дело “Тешка кражба“ е квалификуван облик на кражбата и се разликува само по начинот на извршувањето на дејствијата и по вредноста на одземените предмети.

Поради изнесеното следуваше да се жалбата уважи, пресудата укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење..

Решено во Апелационен суд - Штип, на ден 08.10.2010 год. под Кж.бр.452/10.

КРИВИЧНИ ДЕЛА ПРОТИВ ЈАВНИОТ РЕД

13. Неплатена закупнина во износ од 178.211 денари и покрај постоење на правосилна судска одлука, не му дава за право на обвинетиот да го спречи тужителот да ги подигне предметите - конфекциски машини, со заклучување на влезната врата на деловната просторија од внатрешната страна и со поставување на шест автобуси пред самата влезна врата - бидејќи обвинетиот го чини кривичното дело Самовластие од чл.392 ст.1 од КЗ.

Образложение

Основниот суд во Штип обвинетиот го ослободил од обвинение врз основа на чл.342 т.1 од ЗКП да сторил кривично дело Самовластие од чл.392 ст.1 од КЗ, сметајќи дека согласно чл.275 од ЗОО доверителот на стасано побарување во чии раце се наоѓа некој должников предмет има право да го задржи истиот додека не му биде платено побарувањето.

Ваквиот став на првостепениот суд, Апелациониот суд-Штип не го прифати и ја укина првостепената пресуда од следните причини:

Постоењето на правосилна судска пресуда со која сега приватниот тужител е задолжен да му плати на име неплатена закупнина сума во износ од 178.211 денари за користење на деловен простор, не му дава за право на обвинетиот да ги задржува предметите-конфекциски машини на тужителот за наплата на долгот, бидејќи кривичното дело „Самовластие“ го врши тој што самовласно си припаѓа. Самовластието значи заобиколување на утврдениот пат на правата каде сторителот се става во позиција да пресудува самиот за постоење на некое свое право, односно самиот ја зема власта на одлучување во свои раце, како што во конкретниот случај обвинетиот самовласно сакал да изврши наплата на побарувањето сметајќи дека станува збор за право кое му припаѓа. Во случајот при постоење на правосилна судска одлука, правниот пат за остварување на неговите права е со покренување на извршна постапка.

По оцена на овој суд првостепениот суд не може да ја примени одредбата од чл.275 од ЗОО, бидејќи право на задржување согласно наведената одредба на доверителот-во случајот обвинетиот, ќе има само доколку се работи за предмети дадени на законит начин во негови раце, односно во рацете на сега обвинетиот. Во ова одредба точно е пропишано дека правото на задржување на законит начин постои кога предметот не излегол од поседот-владението на должникот - сега тужителот, против негова волја, односно кога предметот не му е предаден од доверителот на чување или во послуга, што не е случај во конкретниот кривично правен настан. Ова од причина што во конкретниот случај обвинетиот и покрај законски утврдениот правен пат му ја одзема можноста на тужителот за вршење на неговите права врз определен предмет-кофекциските машини, со цел да си прибави полно и неограничено право на сопственост или употреба или во конкретниот случај обвинетиот самовласно му ги одзема машините на тужителот за да си го наплати паричното побарување - неплатената закупнина за користењето на деловната просторија.

Решено во Апелационен суд-Штип под Кж.бр.399/09 од 25.06.2009 г.

ЗАКОН ЗА КРИВИЧНА ПОСТАПКА

1. Со стапување на обвинителниот акт во правна сила, судот стекнува право и должност да се изјасни за предметот на обвинението само со пресуда на одржан главен претрес, а не може да го одбие нити одлучувањето по поднесеното обвинение нити да го враќа предметот во предходна постапка заради спроведување на истрага, нити да бара одлука за запирање на постапката затоа што делото кое е предмет на обвинетието не е кривично дело од кривичниот совет од чл.22 ст.6 од ЗКП

Образложение

Кривичниот совет на Основниот суд во С. со обжаленото решение Кс.бр.180/2010 од 08.11.2010 год. одлучил дека нема место за обвинение против обвинетата В. М. од С., за кривично дело “Измама“ по чл.247 ст.3 в.в. со ст.1 од КЗ и кривичната постапка по супсидијарниот обвинителен акт на оштетениот како тужител “П“ ДОО с.С. се запира.

Апелациониот суд во Штип на одржаната седница на советот ја разгледа поднесената жалба, па ценејќи ги жалбените наводи, обжаленото решение и списите по предметот, најде дека:

Жалбата е основана.

По оцена на овој суд донесеното решение од Кривичниот совет на Основниот суд во С. е незаконито и е донесено од ненадлежен суд. Ова од причина што Претседателот на судечкиот совет има овластување согласно чл.263 и чл.269 од ЗКП да го врати непрописно составениот обвинителен акт, како и да бара од Кривичниот совет од чл.22 ст.6 од ЗКП да го испита обвинителниот акт против кој нама поднесено приговор, или приговорот е отфрлен. Во конкретниот случај од увидот во предметот е видно дека обвинетата В. поднела приговор против обвинителниот акт, кој приговор Кривичниот совет од чл.22 ст.6 од ЗКП со решение Кс.бр.91/10 од 18.06.2010 го одбил како неоснован. Според тоа бидејќи приговорот е одбиен како неоснован, поднесениот обвинителен акт против обвинетата В. стапил на правна сила-чл.270 од ЗКП на ден 18.06.2010 г. По влегувањето на обвинителниот акт на правна сила Претседателот на судечкиот совет е должен да закаже главен претрес.

Во конкретниот случај бидејќи Основниот јавен обвинител од С. пред закажување на главен претрес т.е. во фазата на подготовки за главен претрес-чл.278 од ЗКП се откажал од обвинителниот акт, а оштетениот писмено во законски определениот рок од 8 дена се изјаснил дека го продолжува кривичното гонење, во тој случај Претседателот на судечкиот совет нема законско право по чл.278 од ЗКП да бара од кривичниот совет да ја запира кривичната постапка затоа што делото кое е предмет на обвинетието не е кривично дело, нити пак кривичниот совет е надлежен да одлучува во таков случај.

Со стапување на обвинителниот акт на правна сила, судот стекнува право и должност да се изјасни за предметот на обвинението само со пресуда на одржан главен претрес, а не може да го одбие нити

одлучувањето по поднесеното обвинение нити да го враќа предметот во предходна постапка заради спроведување на истрага, нити да бара одлука за запирање на постапката затоа што делото кое е предмет на обвинетието не е кривично дело од кривичниот совет од чл.22 ст.6 од ЗКП.

Поради овие причини следувахе да се жалбата уважи решението укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Решено во Апелационен суд Штип под Ксж.бр.114/10 од 10.01.2011 г.

2. Против пресудата донесена на новиот претрес после укинувањето на поранешната пресуда, странките имаат неограничено право да изјават жалба по сите основи дадени во законот, без оглед што против поранешната пресуда не изјавиле жалба или по еден од основите пропишан во ЗКП и таквата жалба не може да се смета за недозволена по чл. 374 од ЗКП в.в. со чл.2 од ЗП.

Образложение

Жалбата на подносителот на барањето МВР -СВР -Ш -ПС-К овој суд ја одби како неоснована, бидејќи по пресуда Пр.бр.2689/08 од 17.09.2009 год. на Основниот суд К. жалба нема поднесено подносителот, но жалба имал поднесено само обвинетиот по чија жалба пресудата на Основниот суд К. Прк.бр.2689/08 од 17.09.2009 год. Апелациониот суд Штип ја има укинато со Решение Пркж.бр.192/10 од 08.03.2010 год. па поради забраната за преиначување на полошо (reformatio in pejus) од чл.369 од ЗКП тужителот не може да ја напаѓа пресудата со сега поднесената жалба поради одлуката за изречената санкција-прекршочна опомена за сторениот прекршок од чл.чл.326 ст.1 а казнив по ст.6 од ЗБСП од обвинетиот, нити пак овој суд може по таквата жалба на тужителот-подносителот да ја преиначува пресудата во делот на изречената прекршочна санкција, нити изјавената жалба да ја отфрли како недозволена.

Пресуда Апелационен суд Штип Пркж.бр.1162/10 од 01.10.2010 г.

3. Забрана на управување со моторно возило од „Б“ категорија по чл.38-в ст.3 в.в. со ст.1 од КЗ не може да се изрече со Решение за исправка на пресудата.

Образложение

Основниот суд во Б.со првостепената пресуда К.бр.96/08 од 11.11.08 г. го огласил обвинетиот за виновен за кривично дело „Загрозување на безбедноста на сообраќајот“ од чл.297 ст.3 в.в. со ст.1

од КЗ и го осудил на парична казна.

Основниот суд во Б. бидејќи пропуштил донел Решение К.бр.96/08 од 11.11.08 г. со кое врши исправка на изворникот и преписот на пресудата така што пред зборот образложение се додава: на обвинетиот согласно чл.38-в ст.3 од КЗ му се изрекува казна-Забрана на управување со моторно возило од „Б“ категорија, а во траење од 4 месеци“, а во останатиот дел првостепената пресуда останува иста“.

Апелациониот суд во Штип одлучувајќи по жалба ваквото решение го укина како незаконито бидејќи е во спротивност со чл.375 ст.1 од ЗКП. Во ова законска одредба е определено дека „Грешките во имињата и броевите, како и други очигледни грешки во пишувањето и сметањето, недостатоци во формата и несогласноста на писмено изработената пресуда со изворникот ќе ги исправи со посебно решение претседателот на советот на барање на странките или по службена должност“.

Во конкретниот случај со Решението за исправка на Пресудата К.бр.96/08 према обвинетиот е изречена казна од чл.33 ст.1 од КЗ - Забрана на управување со моторно возило, која казна воопшто на обвинетиот не му е изречена со донесената пресуда што е видно од изворникот на пресудата.

Решено во Апелационен суд-Штип под Кж.бр.108/09 од 08.04.2009 г.

ЗАКОН ЗА ПРЕКРШОЦИ

1. Основните судови не се стварно и месно надлежни за спроведување на прекршочна постапка по поднесено барање од МВР-СВР-ПС за сторени прекршоци по чл.14 а казниви по чл.31 ст.5 од Законот за јавна чистота.

Образложение

По повод на изјавената жалба од МВР-СВР-Ш.-ПС-Б. а по службена должност Апелациониот суд Штип го преиначи обжаленото решение на Основниот суд во Б. со кое решение према обвинетиот Н.Д. судот за сторен прекршок од чл.14 ст.1 ал.2 а казнив по чл.31 ст.5 од Законот за јавна чистота му изрекол прекршочна опомена, и го огласи за стварно и месно ненадлежен судот за спроведување на прекршочната постапка поради следното:

Со чл.17 од Законот за измени и дополнување на Законот за јавна чистота (Службен весник на РМ.бр.64/09 од 22.05.2009 г.). а кој се применува од 30.05.2009 год. се менува чл.39 од Законот за јавна чистота и според дадениот текст во цитираната законска одредба, надлежен да постапува по предметниот прекршок од чл.14 ст.1 ал.2 а казнив по чл.31 ст.5 е Комисијата за одлучување по прекршоци во Министерството за транспорт и врски-Скопје.

Значи во конкретниот случај првостепениот суд го повредил законот на штета на обвинетиот чл.367 ст.1 т.2 в.в. со чл.356 т.4 од ЗКП в.в. со чл.2 од ЗП.

Решено во Апелационен суд - Штип на ден 11.01.2010 под Пркж.бр.2058/09.

2. Основниот суд Ш. не е стварно надлежен за спроведување на прекршочна постапка по поднесено барање од МВР-СВР-Ш. против лицето Д.Г. за прекршок по чл.376 в.в. со чл.25 ст.1 а казнив по ст.4 од ЗБСП.

Образложение

Со чл.9 од Законот за изменување и дополнување на ЗБСП објавен во Службен весник на РМ бр.64/09 од 22.05.2009 год. чл.25 од ЗБСП се менува на начин што: во ст.5 („глоба во износ од 30 евра во денарска противредност во мандатна постапка ќе му се изреќе, односно ќе му се регистрираат 15 негативни бода согласно одредбите на овој закон, на возачот кој постапува спротивно на одредбите од ставовите (1), (2), (3), и (4) на овој закон“), за прекршокот кој е предмет на поднесеното барање е пропишана глоба од 30 евра во денарска противредност, а за изрекување на глобата е предвидена мандатна постапка.

Имајќи го во предвид чл.376 ст.1 од ЗБСП каде се санкционирано

квалифицираните прекршоци, во него не е пропишано изречување на глоба зголемена двојно, ниту изречување на прекршочна санкција „Забрана на управување со моторно возило“. Од тука останува сторителот на прекршокот да одговара само за основниот вид на прекршок казнив по чл.25 ст.5 од ЗИД на ЗБСП, каде е пропишано да глобата се изречува во мандатна постапка.

Решено во Апелационен суд-Штип на ден 14.01.2010 под Пркж.бр.2165/09.

3. Погрешно првостепениот суд на обвинет како возач на работна машина, за сторен прекршок од чл.376 ст.1 в.в. со чл..234 ст.1 и ст.6 од ЗБСП, му изрекол прекршочна санкција „забрана на управување со моторно возило од „Б“ категорија во траење од 3 месеци“, бидејќи врз основа на чл.288 ст.10 од ЗБСП на возач на работна машина се изрекува „Забрана на управување со работна машина од „Г“ категорија во одредено траење.

Пресудено во Апелационен суд-Штип на ден 05.01.2010 под Пркж.бр.2008/09.

4. Подносителот на листа на кандидати група избирачи Ф.К. (Ф.К.) за Општина П. како организатор на изборна кампања од П. и Б.К. од П. како одговорно лице на организаторот на изборната кампања, со неподнесување на финансиски извештај за изборната кампања, не се сторители на прекршок од чл.85 ст.1 и 3 а казнив по чл.189 ст.1 и 3 од Изборниот законик (Службен весник на РМ. бр.40/06 и бр.136/08).

Образложение

Во чл.2 од Изборниот законик (Службен весник на РМ бр.40/06 и бр.136/08) се определени поимите од овој законик кои го имаат значението. Така во чл.2 ст.1 т.5 од Изборниот законик е определено дека "подносител на листа се регистрирани политички партии или нивни коалиции регистрирани во државната изборна комисија, група избирачи и пратеници".

Во чл.2 ст.1 т.14 од Изборниот законик е определено дека "организатор на изборна кампања е овластено лице од политика партија, коалиција или група избирачи кои ја организираат изборната кампања".

Во чл.85 ст.1 од Изборниот законик е определено дека „организаторот на изборната кампања е должен да поднесе финансиски извештај за изборната кампања“.

Во главата XIV. Казнени одредби, во чл.189 ст.1 од Изборниот законик и чл.92 од ЗИД на Изборниот законик е определено дека „ќе се казни за прекршок политичка партија која нема да поднесе извештај за

финансирање на изборната кампања од чл.85 на овој закон, односно кога за финансирање на изборната кампања се користени средства согласно со чл.83 од овој закон,, а во ст.3 од истиот член и закон е санкционирано и одговорно лице на политичка партија за дејствијата од ст.1 и 2 на овој член.

Од сите погоре наведени законски одредби од Изборниот законик јасно може да се утврди дека подносителот на листата се група избирачи, а не политичка партија, а Б. К. не е одговорно лице кај организаторот на изборна кампања, туку овластено лице од група избирачи за изборната кампања, а во чл.189 ст.1 и 3 од Изборниот законик се санкционирани само политичките партии и одговорното лице на политичка партија, што во конкретниот случај не е така.Само во чл.180 ст.1 и чл.185 од цитираниот закон е пропишано казнување на организаторот на изборната кампања за непочитување на други законски одредби-точно определени во цитираните членови.

Пресудено во Апелационен суд-Штип на ден 14.01.2010 под Пркж.бр.2117/09.

5. Право за вршење на експлоатација на минерални сировини се стекнува со добивање на концесија за експлоатација на минерални сировини, која концесија ја издава Владата на Р.М. Црпење песок и чакал без дозвола-концесија, а кои преставуваат минерални сировини, преставува прекршок од чл.23 ст.1 а казнив по чл.75 ст.5 в.в. со ст.1 т.8 од Законот за минерални сировини (Службен весник на РМ бр.24/07 и 6/.

Пресудено во Апелационен суд-Штип на ден 14.01.2010 под.Пркж.бр.2171/09.

6. Предизвиканата незначителна односно мала штета не е околност што ја исклучува одговорноста за прекршок.

Кај прекршоците не може судот да го примени чл.8 од КЗМ (дело од мало значење) в.в. со чл.2 од Законот за прекршоците.

О б р а з л о ж е н и е

Основниот суд во В. со обжалената пресуда Прк-С-184/10 од 14.07.2010 год. обвинетиот С.М. од В. го ослободил од одговорноста врз основа на чл.119 ст.1 т.3 од ЗП за сторен прекршок по чл.376 ст.1 в.в. со чл.25 ст.1 и 4 од ЗБСП. Трошоците на постапката паѓаат на товар на Судскиот буџет.

Против ваквата пресуда навремена жалба на ден 28.07.2010 год. поднело МВР-СВР-Ш ПС- В, со која пресудата ја напаѓа поради суштествена повреда на одредбиет на ЗБСП, па предлага жалбата да се уважи, обжалената прсуда да се укине и предметот врати на повторно одлучување.

Апелациониот суд во Штип на одржаната седница на советот ја разгледа поднесената жалба, па ценејќи ги жалбените наводи, обжалената пресуда и списите по предметот, најде дека:

Жалбата е основана.

Првостепениот суд сторил суштествена повреда на постапката од чл.355 ст.1 т.11 од ЗКП в.в. со чл.2 од ЗП, бидејќи по оцена на овој суд, не ги утврдил нужните решителни факти, а оние кои се утврдени не произлегуваат од изведените докази, нити пак судот изведувал докази за утврдување на решителните факти. Имено првостепениот суд во пресудата тврди дека обвинетиот С. го ослободува од одговорност за прекршокот од чл.376 ст.1 в.в. со чл.25 ст.1 и ст.4 од ЗБСП и в.в. со чл.9 од ЗИД на ЗБСП, бидејќи во сторената сообраќајна незгода била предизвикана незначителна односно мала штета, бидејќи на двете возила не им се оштетени виталните делови за управување и запирање и тие можеле самостојно да се движат по патот, па поради тоа постоеле околности кои ја исклучуваат неговата одговорност.

По оцена на овој суд првостепениот суд воопшто не ја утврдувал причинетата поединечна предизвикана штета на двете возила колку изнесува, а од друга страна иако првостепениот суд се повикува на чл.119 ст.1 т.3 од ЗП -(постојење на околности што ја исклучуваат одговорноста за прекршок)- погрешно постоењето на незначителна - односно мала штета ја зема како околност која ја исклучува одговорноста за прекршок, бидејќи евентуалното постоење на „незначителна -односно мала штета“ може да биде основ од т.1 на чл.119 од ЗП дека „дејствието не е прекршок“. Околностите што ја исклучуваат кривичната одговорност -прекршочната одговорност, можат да се применат како основ за ослободување само ако кривичното дело-прекршокот постои и ако обвинетиот е сторител.

Во Законот за прекршоците (Службен весник на Р.М.бр.62/06 од 19.05.2006 г.) „Прекршокот е дефиниран како противправно дејствие што со закон е определено како прекршок, и чии обележја се определени со закон и за кое е пропишана прекршочна санкција“(чл.5). Значи поимот на прекршокот ги содржи следните елементи: дејствие,предвиденост во законот, противправност, вина и казнивост. Според тоа поимот на прекршокот по својата формална структура не се разликува од поимот на казнено дело. Од тука произлегува дека казнените дела и прекршоците не се разликуваат според нивната природа, зашто секогаш се казнува неправото. Прекршокот е со понизок степен на неправо од казненото дело кое е со повисок степен. Прекршокот преставува дејствие извршено со сторување и несторување и преку него првенствено се манифестира одредена општествена недисциплина со која се повредуваат прописите на државата, и илузорно би било кога би се прифатил ставот на првостепениот суд дека кршењето на таквата дисциплина не е општествено опасна и ако таквата опасност би била од помало значење отколку што е кај казнените дела. Поради овие причини овој суд застапа на становиште дека кај прекршоците не може да се примени чл.8 од КЗ в.в. со чл.2 од ЗП.

Решено во Апелационен суд - Штип, на ден 04.10.2010 год. под Пркж.бр.1202/10.

7. Кога со апарат „дрегер“ е утврдено дека возачот го управува возилото со 0,69 г/кг промили алкохол во организмот сторува прекршок по чл 234 ст.6 од ЗБСП а в.в. со чл. 64 ст.2 од ЗИД на ЗБСП.

Образложение

Основниот суд во Кочани со пресуда Пр.бр. 132/10 од 15.11.2010 година, обвинетиот М. С. од с. В го ослободил од одговорност за прекршок од чл. 234 ст.6 од ЗБСП в.в. со чл. 64 ст.2 од ЗИД на ЗБСП, а согласно чл. 119 ст.1 т.1 од ЗП, бидејќи дејствието не е прекршок. Трошоците во постапката паднале на терет на судскиот буџет.

Апелациониот суд во Штип на одржаната седница на советот, ја разгледа поднесената жалба, пресудата и списите во предметот, одлучи како во изреката од следните причини:

Првостепениот суд обвинетиот М. С од с. В го ослободил од одговорност за прекршок од чл. 234 ст.6 од ЗБСП а в.в. со чл. 64 ст.2 од ЗИД на ЗБСП, бидејќи дејствието не претставувало прекршок, затоа што според чл. 234 ст.6 од ЗБСП било санкционирано само кога кај возачот ќе се утврди содржина на алкохол во крвта од 0,51 г/кг, додека обвинетиот се обвинува дека имал алкохол во организмот од 0,69 промили, а не во крвта.

Меѓутоа, ваквата констатација на првостепениот суд е погрешна, од причини што алкохолизираност кај обвинетиот е мерена со апарат „дрегер“, при што било констатирано дека истиот го управувал возилото со содржина на алкохол во оргнизмот од 0,69 промили и бил исклучен од сообраќајот.

Во чл. 234 ст.2 од ЗБСП е определено дека „ке се смета дека е под дејство на алкохол лицето за кое со анализа на крвта , или на крвта и урината или со друг метод за мерење на количество на алкохол во организмот, ќе се утврди дека содржината на алкохол во крвта изнесува повеќе од 0,50 г/кг, или ако присуството на алкохол во организмот е утврдено со соодветни средства или со апарати за мерење на алкохолизираност (алкометар и др), што одговара на количестото поголемо од 0,50 г/кг, или кај кое без оглед на содржината на алкохол во крвта со стручен преглед ќе се утврди дека тој покажува знаци на алкохолизираност.

Во конкетниот случај, кај обвинетиот присуството на алкохол во организмот е утврдено со соодветни средства, апарати и тоа „дрегер“ од страна на овластени службени лица и е констатиран алкохол во организмот од 0,69 промили, поради што се доведува под сомение утврдената фактичка состојба, а со тоа и правилната примена на ЗБСП, односно дали во дејствијата на обвинетиот се содржани елементите на прекршокот или не, поради што овој суд одлучи првостепената пресуда да ја укине и предметот да го врати на повторно судење.

Пресудено во Апелационен суд Штип на ден 11.01.2011 година под Пржж 2368/10.

ОБЛИГАЦИОНИ ОДНОСИ

1. Самиот факт дека настапила инвалидност од 40% кај оштетеното лице не е услов тоа да се стекне со право за исплата на доживотна рента. Покрај инвалидноста потребно е поради неа лицето да не може да ги извршува работните задачи за кои се оспособило-школувало, а кои задачи ги вршело во моментот на настанување на инвалидноста. Фактот што по завршеното лекување и рехабилитација оштетениот, според наодот и мислењето на вештото лице може да ги извршува истите работни задачи го исклучува неговото право да бара надомест на штета во вид на доживотна рента поради настапена инвалидност.

Образложение

Основен суд Кочани со пресуда П.бр.555/05 го одбил како неосновано тужбеното барање на тужителот со кое барал да се задолжи тужениот да му плати на име надомест на штета за трајно намалена работна способност како последица на инвалидност вкупен износ за целиот негов живот 2.000.000,00 денари со соодветна законска камата. Апелационен суд Штип со пресуда Гж.бр.666/06 ја одби жалбата на тужителот како неоснована и ја потврди првостепената пресуда.

Врз основа на утврдената фактичка состојба од страна на пониските судови, по наоѓање на Врховен суд на РМ, правилно пониските судови го примениле материјалното право. Имајќи во предвид дека тужителот како резултат на сообраќајната незгода која се случила, се здобил со тешка телесна повреда, а согласно наодот и мислењето на вештото лице кај него постоел сосема лесен степен на оштетување на рбетниот мозок, така да процентот на намалена работна способност би бил 40% односно тужителот бил инвалид со делумна работна способност кога било во прашање мануелна или физичка работа, додека за канцелариска работа тој имал целосна работна способност. Се имал во предвид фактот дека тужителот бил млада личност на возраст од 22 години и бил работник со основно образование, извршувал работи и работни задачи на монтирање на машини, пренос на готови производи и материјали и тоа од Република Германија каде што моментално се наоѓал и каде остварувал плата. Правилен е заклучокот дека врз основа на сите изведени докази, тужителот не докажал дека претпел штета поради намалена работна способност.

Следствено на ова, правилен е ставот на пониските судови дека во конкретниот случај не може да се примени чл.177 ст.1 т.4 од ЗОО според кој во случај на смрт, телесна повреда или оштетување на здравјето, надоместот се определува, по правило во форма на парична рента, доживотно или за определено време, како и ако должникот не го даде обезбедувањето што ќе го определи судот, доверителот има право да бара наместо рента да му се исплати една вкупна сума, чија висина се определува според висината на рентата и веројатното траење на доверителовиот живот, со одбивање на соодветни камата. Самата околност што кај тужителот е утврдена намалена работна способност од

40% не значи дека истиот има само поради оваа околност и по овој основ право на надомест на штета. И во чл.184 ст.2 од ЗОО е предвидено дека, ако повредениот поради целосна или делумна неспособност за работа ја губи заработката, или потребите му се трајно зголемени, или можностите за негово натамошно развивање и унапредување се уништени или намалени, одговорното лице е должно да му плаќа на повредениот определена парична рента, како надомест за таа штета.

Врховен суд на РМ Рев.бр.223/10 од 03.11.2010 год. и Апелационен суд Штип Гж.бр.1318/09 од 15.20.2009 год.

2. Обврската за плаќање на премија кај доброволно-каска осигурување застарува во рок од три години, согласно чл.369 ст.3 од ЗОО.

Образложение

Првостепениот и второстепениот суд со своите одлуки го задолжиле тужениот да му плати на тужителот долг на име неплатена премија за задолжително осигурување во сообраќајот, а тужбеното барање на тужителот за наплата на премија за каска осигурување е одбиено како неосновано, бидејќи според мислењето на овие судови правото да се бара присилна наплата на таквата премија застарува за една година. Во образложението на своите одлуки првостепениот и второстепениот суд се повикале на чл.5, 54 и 61 од Законот за осигурување како и на чл.369 ст.3 од ЗОО. Според овие судови во ваков случај треба да се примени одредбата од чл.968 од ЗОО според која рокот за застареност кај ваков вид на осигурување изнесува 1 година.

Одлучувајќи по поднесена ревизија Врховниот суд на Р. Македонија констатирал дека првостепениот и второстепениот суд погрешно го примениле материјалното право. По наоѓање на Врховниот суд на Р. Македонија во конкретниот случај се работи за обврска – неплатена премија врз основа на склучен договор за осигурување. Во кој случај по однос на застареноста се применува одредбата од чл.369 од ЗОО, во која се определени роковите за застареност кај договорите за осигурување, и не треба да се прави разлика дали се работи за задолжително или доброволно (каска) осигурување. Ст.3 од погоре наведениот член предвидува дека побарувањата на осигурителот од договорот за осигурување застаруваат за 3 години, па согласно тоа Врховниот суд на РМ смета дека побарувањето кое се однесува на ф-рите за неплатена премија за доброволно (каска) осигурување не е застарено со протекот на една (1) година од стасаноста на премијата, туку во рок од 3 (три) години.

Врховен суд Рев.бр.382/08 од 14.7.2010 год. и Апелационен суд Штип ССЖ бр.299/07 од 04.7.2007 год.

3. Ако едниот брачен другар молчешкум изразил согласност другиот брачен другар да располага во целост со имотот стекнат во брак, го губи правото да бара ништовност на правното дело во ? од имотот.

Образложение

Првостепениот суд утврдил дека тужителката е брачна другарка на првотужениот со кој стапила во брак на 16.10.1960 година и нивната брачна заедница непрекинато трае до денес. Второтужениот и третотужената се брат и сестра а и двајцата се деца на тужителката Н. и тужениот И.. Утврдил дека првотужениот И. бил вработен кај замешувачот во предметниот спор хх банка АД-Скопје, да како службено лице извршувајќи ги работните задачи на работно место Виш девизен референт сторил кривично дело заради кое бил покренат обвинителен акт од ОЈО хх, била водена кривична постапка против тужениот И. со донесување на кривична пресуда К.бр.220/98 од 21.06.2004 година на Основниот суд хх со која бил огласен за виновен за продолжено кривично дело од чл.353 ст.3 в.в. со чл.45 од КЗ, а која пресуда била потврдена и со пресуда на Апелациониот суд во Штип Кж.бр.565/04 од 30.11.2004 година. Со стореното кривично дело оштетената хх банка АД-Скопје поднела тужба против првотужениот И. С. за надомест на штета, бил заведен спор под П.бр.485/04 по кој е донесена пресуда под истиот број од 26.01.2006 година, со која тужбеното барање на тужителот хх банка АД-Скопје било усвоено во целост а тужениот И. задолжен да и плати на банката надомест на штета од извршено кривично дело сума во износ од 51.794,20 евра, 27.008,28 швајцарски франци и 485,13 американски долари. Оваа пресуда била потврдена со пресуда на Апелациониот суд Штип ГЖ.бр.383/07 од 17.05.2007 година. Првостепениот суд од увидот во списите на предметот утврдил дека кривичното дело првотужениот И. го сторил во периодот од 1981 до 1996 година кога во поголем број наврати противправно присвојувал девизни средства. При извршена детална контрола на работењето на И. на 24.06.1996 година е констатирано неправилното работење на првотужениот поради што банката поднела кривична пријава до Основното јавно обвинителство во хх. Неколку дена по откривањето на неправилностите на неговото работење а пред подигање на обвинението, тужениот И. доставил изјава до оштетената банка дека утврдената сума на направената штета од 6.900 германски марки ја признава и се обврзал да ја плати во рок од 3 дена кое нешто и го сторил со плаќање на износ од 186.181 денар на 28.06.1996 година а во изјавата навел и дека сите други износи што евентуално контролата ќе ги утврди како износи на штета тој однапред ги признава за свои и се обврзува дека ќе ги надомести по сознанието за штетата. Во текот на работењето на Комисијата при хх банка за утврдување на висината на штета тужениот И. знаејќи дека висината на штета предизвикана со неговите противправни дејствија е многу голема од првично откриената а со цел да ја оневозможи хх банка како оштетена да го наплати своето побарување, тужениот И. во својство на поклонодавател со второтужениот Н. и третотужената К. родена С. Ч. во својство на

поклонприматели на 16.09.1996 година заклучил договор за поклон и пренос на правото на користење на недвижен имот кој договор бил заверен во Основниот суд хх под Зав.бр.682/96 од 18.09.1996 година. Со договорот првотужениот И. на синот и ќерката им дава на поклон во сопственост и фактичко владение куќа и дворно место во хх на КП.бр.6096 на секој по ? (една половина) идеален дел. Освен тој недвижен имот предмет на договорот за поклон првотужениот И. не поседувал друг имот во негова сопственост. Врз основа на заклучениот договор за поклон второ и третотужените си го завеле на свое име недвижниот имот во Пл.бр.1624. По дознавањето на договорот за поклон замешувачот хх банка Ад-Скопје која останала оштетена од незаконитите дејствија во работењето на првотужениот И. поднела тужба против тужените Н. и К. по основ побивање на должникови правни дејствија со предлог судот да донесе решение за издавање привремена мерка со забрана за отуѓување и оптоварување на недвижниот имот предмет на договорот за поклон. По тужбата на хх банка бил заведен спор П.бр.633/97 по кој е донесена првостепената пресуда која сеуште не била правосилна а со која е одлучено да е побиено правното дејствие на должникот И. со склучениот договор за поклон и тој договор губи правно дејство према хх банка АД-Скопје колку што е потребно за намирување на побарувањето на банката према должникот И.. По предлогот за издавање привремена мерка судот донел решение под П.бр.633/97 од 24.06.1997 година со кое е забрането отуѓување и оптоварување на недвижниот имот предмет на договорот се до правосилно окончување на спорот П.бр.633/97. Привремената мерка издадена со наведеното решение сеуште е во сила. Понатаму судот утврдил дека куќата предмет на договорот за поклон била изградена во временскиот период од 1977 до 1982 година кога странките се вселиле во неа, да куќата била градена во текот на траењето на брачната заедница меѓу И. и тужителката Н. од нивни заеднички средства и кредити кои заеднички ги исплаќале а на земјиште кое му припаѓало на таткото на тужениот И.. По заклучувањето на договорот за поклон во месец септември 1996 година до крајот на истата година, од страна на судот на тужителката и бил доставен примерок договорот за поклон така што од периодот во месец септември 1996 година до месец декември истата година таа дознала дека постои договор за поклон со кој нејзиниот брачен другар И. целокупниот имот стекнат во брачната заедница го поклонил на нивните законити полнолетни деца. Тужбата со која е заведен предметниот спор со која се бара поништување на предметниот договор за поклон за ? идеален дел од недвижниот имот тужителката Н. ја поднела на 05.05.2006 година што е речиси 10 години од создавањето на постоењето на спорниот договор за поклон. Инаку тужените во писмениот одговор на тужбата на расправата пред судот го признале тужбеното барање на тужителката.

На така правилна и целосно утврдена фактичка положба првостепениот суд правилно го применил материјалното право кога со нападнатата одлука одлучил така што го одбил тужбеното барање на тужителката како неосновано. При одбивањето на тужбеното барање правилно судот се повикал на одредбата од чл.3 ст.3 од ЗПП, ценејќи го фактот што иако тужените го признале тужбеното барање на

тужителката во конкретниот случај се работи за барање со кое странките не можат да располагаат. Имено, со оваа законска одредба е предвидено да судот нема да ги уважи располагањата на странките кои се: во спротивност со присилните прописи, во спротивност со одредбите од меѓународните договори ратификувани во согласност со Уставот и во спротивност со моралот. При постоење на правосилна судска одлука со која првотржениот И. бил задолжен да на замешувачот во спорот хх банка АД-Скопје и исплати надомест на штета од сторено кривично дело сума од 51.794,20 евра, 27.008,28 швајцарски франци и 485,13 американски долари, да постои судска одлука со која спорниот договор за поклон се побива во делот кој е потребен за намирување на побарувањето на банката како и имајќи ја во предвид привремената мерка која судот ја издал и со која им се забранува на тужените Н. и К. да вршат отуѓување или оптоварување на спорниот недвижен имот од кој замешувачот хх банка единствено би можел да го намири своето побарување и да таа мерка сеуште е во сила, судот правилно прифатил дека со признавањето на тужбеното барање на тужителката, тужените имаат за цел да го осуетат или оневозможат наплатата на побарувањето на банката према тужениот И.. Исто така овој суд го прифати стојалиштето на првостепениот суд да тужбеното барање на тужителката е неосновано и од причини што иако тужителката не учествувала во склучувањето на договорот за поклон со самото тоа што премолчено се согласила со неговото склучување и 10-тина години потоа не се спротивставила на договорот во смисол на чл.72 од Законот за сопственост и други стварни права значи да таа молкумно го одобрила располагањето со заедничкиот имот што нејзиниот сопруг го извршил со склучувањето на договорот за поклон со нивните деца тужените Н. и К..

Постапувајќи по ревизија против оваа одлука Врховниот суд нашол дека пониските судови правилно го применила материјалното право. Имено, при утврден факт дека за договорот за поклон и пренос на правото на користење, чие поништување се барало во тужбата, тужителката дознала уште во 1996 година, кога истиот бил склучен и заверен во Основниот суд ХХ, правилно е стојалиштето заземено од пониските судови дека тужителката премолчно се согласила со неговото склучување, особено ако се има предвид дека предметниот договор бил склучен помеѓу нејзиниот сопруг од една страна и нивните заеднички деца од друга страна. Ова до толку повеќе што со правосилна судска пресуда на Основниот суд во ХХ прво тужениот е задолжен на замешувачот во овој спор – ХХ Банка да му надомести штета од извршено кривично дело, а со правосилна судска пресуда на истиот суд е утврдено дека спорниот договор за поклон се побива спрема децата со кој бил склучен, и тоа во делот кој е потребен за намирување на побарувањето на Банката. Од тука, пониските судови правилно утврдиле дека признанието на тужбеното барање од страна на тужените во текот на постапката, имало за цел отежнување на исплатата на побарувањето кое замешувачот ХХ Банка го има спрема прво тужениот ХХ, сопруг на тужителката.

Врховен суд Рев бр.281/09 од 03.3.2010 год. и Апелационен суд Штип Гж.бр.1113/08 од 07.10.2008 год.

4. Плаќањето на застарениот главен долг од должникот не ја прекинува застареноста на барањето за камата на тој долг.

Образложение

Тужениот имал обврска спрема тужителот за плаќање на воден надомест во износ од 1.500 ден. и тој долг требало да го плати најдоцна до 31.12.2005 година. Тужителот тужбата ја поднел на 26.01.2010 година, а тужениот по добивањето на тужбата го платил долгот и тоа на 09.02.2010 година, по истекот на рокот за застареност за главното побарување.

Првостепениот суд го одбил тужбеното барање на тужителот да се задолжи тужениот за плаќање на законска затезна камата за периодот после 31.12.2005 година со образложение дека тоа побарување е застарено.

Одлучувајќи по жалбата на тужителот Апелациониот суд смета дека согласно чл.363 од ЗОО меѓусебните побарувања на договорните страни од договорите во промет на стоки и услуги како и побарувањата на надоместоци направени во врска со тие договори застарува за три години, а во случајот тужениот измирил застарена обврска. Според Апелациониот суд, во согласност со чл.376 од ЗОО со плаќањето на застарен главен долг не се смета дека должникот се одрекол од застареноста и во однос на побарувањето на камата на главницата како споредно побарување. Поради ова правилен е заклучокот на првостепениот суд дека спореденото побарување на тужителот е застарено.

Апелационен суд Штип Гж.бр.1628/10 од 22.11.2010 год.

5. Осигурителната компанија нема право на регрес од штетникот за исплатениот износ на оштетениот, како преостаната штета, врз основа на нивна вонсудска спогодба, ако претходно штетникот и оштетениот склучиле вонсудска спогодба и штетникот исплатил штета на оштетениот кој изјавил дека со таквата исплата целосно е обештетен.

Образложение

Првостепениот суд утврдил дека на 26.04.2006 година тужениот управувајќи го своето пмв под дејство на алкохол, со возилото удрил во оштетениот Д. М. и му нанел тешки телесни повреди. Тужениот на оштетениот М. на ден 18.06.2006 година во присуство на нотар и сведоци му дал надомест во износ од 3000 евра за нанесената нематеријална штета и ваквата спогодба е заверена кај нотар под УЗПбр.3542/06. Подоцна оштетениот М. преку неговиот полномошник адв. Н. Н. до тужителот како осигурителна компанија поднел барање за надомест за причинета штета предизвикана од друг но при тоа не го известил тужителот дека од страна на тужениот му е исплатен надомест

од 3000 евра за истата штета. На 26.12.2006 година за истата штета по постигната спогодба со тужителот оштетениот М. примил износ од 330.000 денари на име надомест на нематеријална штета.

Врз основа на ваква и правилно утврдена фактичка состојба, првостепениот суд правилно го применил материјалното право кога го одбил како неосновано тужбеното барање на тужителот со кое барал да се задолжи тужениот Д. Т. на име регрес да му исплати 330.000 денари со камата од 10.01.2007 година па до конечната исплата.

Во конкретниот случај бидејќи тужениот возилото го управувал под дејство на алкохол согласно чл.16 од Законот за задолжително осигурување во сообраќајот исплатениот износ тужителот може да го бара како регресен долг до колку се исполнети условите за тоа. Оштетениот Д. М. врз основа на чл.189 од ЗОО можел со тужба да бара штетникот да му ја надомести преостанатата штета кога претходно од заедницата за осигурување доброволно делумно му е исплатен надомест за претрпената штета. Меѓутоа во конкретниот случај оштетениот вон судски се согласил тужениот како штетник да му ја надомести штетата за што постигнале вон судско порамнување. Со тоа порамнување оштетениот изјавил дека целосно е намирен и дека повеќе нема да бара штета. Според тоа не се работи за преостаната штета, па осигурителната компанија да му ја надоместува така исплатената штета па понатаму согласно чл.16 од напред споменатиот закон да бара регрес од тужениот. Оштетениот би го задржал правото да бара надомест на штета до колку штетникот односно тужениот по основ на вина му надоместил дел од штетата, што не е во конкретниот случај. Во постапката што накнадно ја повел оштетениот пред тужителот како осигурителна компанија вон судски била склучена спогодба за надомест на штетата, но во таа постапка не учествувал тужениот и воопшто не бил известен за ваквото надоместување на штетата и ако осигурителната компанија има сознание дека штетата произлегува од сообраќајан незгода и кривично дело, а штетникот бил под дејство на алкохол, дека после ваквото надоместување на штетата ќе бара регрес од тужениот.

Апелационен суд Штип Гж.бр.1602/10 од 18.11.2010 год.

6. Даденото признание во парнична постапка ја прекинува застареноста, иако таа постапка завршила со констатација дека тужбата се смета за повлечена поради процесни причини.

Образложение

Првостепениот суд правилно одлучил дека побарувањето на тужителот стасало за наплата на 9.11.2006 година, а спород е поведен по тужба на тужителот поднесена на 26.11.2009 година. На записник за главна расправа по предметот Пл.бр.59/07 од 29.5.2009 година тужениот го признал тужбеното барање. Во таа претходна постапка дошло до повлекување на тужбата поради неоправдано отсуство на тужителот што било констатирано со решение Пл.бр.59/07 од 23.09.2009 година.

Претходниот спор за долг по истиот основ тужителот го завел противтужениот со тужба поднесена на 16.02.2007 година.

На вака утврдената фактичка состојба првостепениот суд погрешно го пирменил материјалното право кога го усвоил приговорот на тужениот за застареност на побарувањата и го укинал платниот налог Пл.бр.1258/09 од 27.11.2009 година. Првостепениот суд за ваквото одлучување прифака да согласно чл.363 од ЗОО мегусебните побарувања на договорените страни од договорите во промет на стоки и услуги застаруваат за 3 години.

Меѓутоа првостепениот суд не ги земал во предвид одредбите од ЗОО што се однесуваат за прекин на застареност.

Така, согласно чл.376 од ЗОО застарувањето се прекинува кога должникот ќе го признае долгот, а согласно чл.377 од ЗОО застарувањето се прекинува со подигање тужба и со секое друго доверителово дејствие преземено против должник пред суд или пред друг надлежен орган заради утврдување, обезбедување или остварување на побарувањето. Во претходниот предмет Пл.бр.59/07 тужителот не се откажал од тужбата туку тужениот во таа постапка на записник од 29.5.2009 година на несомнен начин го признал главниот долг на тужителот.

Од друга страна тужителот во својство на доверител поднел втора тужба за долгот по истиот основ против истиот тужен пред Основниот суд Р. и ова тужба ја поднел на 16.02.2007 година. Во претходниот предмет и ако тужениот го признал главниот долг од страна на првостепениот суд небила донесена пресуда поради признание, туку од причина што за расправата закажана за 23.9.2009 година небил присутен тужителот донесено е решение дека тужбата се смета за повлечена на 23.9.2009 година.

Повторно тужителот за истиот главен долг ја поднел предметната тужба на 26.11.2009 година што значи во рок од 3 месеци од правосилното на решението за повлекување па согласно чл.379 ст. 1 од ЗОО во ваков случај се смета дека застарувањето е прекинато со првата поднесена тужба.

Согласно чл.381 од ЗОО рокот за застарување почнува да тече односно по прекинувањето и завршува кога ќе измине толку време колку што со закон е определено за застарувањето што е прекинато.

Во конкретниот случај согласно чл.363 од ЗПП побарувањето на тужителот застарува за 3 години, но бидејќи тужителот претходната тужба ја поднел на 16.2.2007 година и во таа постапка на 29.5.2009 година тужениот го признал долгот настапило прекин на застарувањето. Имајќи во предвид дека доспејаноста на долгот е на 9.11.2006 година, па не е истечен рокот од 3 години.

Апелационен суд Штип Гж.бр.237/11 од 15.02.2011 год.

7. Рокот не преставува суштествен елемент на договорот поради кој тужителот би можел да бара раскинување на истиот, а во согласност со одредбите од чл.113 и чл. 114 од Законот за облигациони односи (Сл.весник на РМ бр. 18/01).

Образложение

Првостепениот суд го одбил како неосновано тужбеното барање на тужителот со кое барал договорот за отуѓување на градежно земјиште со непосредна спогодба за изградба на деловен центар на Кп.бр.555 во површина од 10.655 мкв во КО Струмица, склучен на ден 22.02.2002 година помеѓу тужителот од една страна како отуѓувач и тужениот од друга страна како купувач, солемнизиран кај нотар КК од Струмица под Оду бр.22/2, да се раскине и истиот да не произведува правно дејство. Како причина за одбивањето на тужбеното барање е наведено дека со договорот за отуѓување на градежно земјиште со непосредна спогодба, склучен помеѓу тужителот и тужениот на ден 22.02.2002 година, а солемнизиран под Оду.бр.22/2 била предвидена изградба на деловен центар од страна на тужениот на спорната парцела Кп.бр.555 и тоа како што било наведено во чл.6 од Договорот, тужениот како купувач се обврзал да започне со изградбата на објектот во рок од 6 месеци по нотарската заверка на договорот. При состојба кога со ДУП на спорната парцела била предвидена изградба на објект од стопанска дејност, а според ГУП биле предвидени објекти од комерцијална дејност, што пак соодвествувало со горенаведениот договор, од страна на тужениот биле превземени дејствија за усогласување на Деталниот со Генералниот урбанистички план, а се со цел исполнување на договорните обврски да се започне со изградба на деловен центар како објект од комерцијален карактер. Првостепениот суд заклучил дека на страна на тужениот не постои вина поради тоа што не започнал со изградбата на објектот во предвидениот рок., со оглед на фактот дека на ден 22.07.2002 година поднел барање до надлежните органи, со кое иницирал постапка за измена на ДУП.

Апелационен суд Штип со пресуда бр. 333/03, жалбите на тужителот и замешувачот на страна на тужителот ги одби како неосновани, а пресудата на првостепениот суд ја потврди.

Против второстепената пресуда ревизија изјавиле тужителот и замешувачот на страна на тужителот, кој Врховниот суд ги има одбиено како неосновани поради следнава причина:

Пониските судови според мислење на Врховниот суд правилно во случајов го примениле материјалното право имајќи го во предвид горенаведеното. Имено, во ситуација кога на ден 22.07.2002 година тужениот има поднесено барање до надлежните органи, со кое иницирал постапка за измена на ДУП, а која постапка сеуште не била завршена од страна на надлежните органи, во таков случај рокот не може да преставува суштествен елемент на договорот поради кој тужителот би можел да бара раскинување на склучениот договор за отуѓување на градежно земјиште, а во согласност со одредбите од чл. 113 и 114 од ЗОО.

Врховен суд на РМ Рев.бр.610/09 од 14.04.2010 год. Апелационен суд Штип Тсж.бр.302/08 од 17.12.2008 год.

8. По истекот од 2 години од приемот на извршената работа, начувачот повеќе не може да се повика на недостатоците.

Образложение

Помеѓу тужителот Друштвото “Х” довел од Струмица како изведувач и тужениот К.С. како инвеститор бил склучен договор за дело како и четири анекси кон овој договор, во кои конкретно биле наведени градежните работи кои изведувачот требало да ги изведе на објектот на тужениот како и цената која што тужениот требало да ја плати за изведување на овие работи. Тужителот започнал со работа во почетокот на 2000-та година, а ги завршил договорените градежни работи до крајот на 2000-та година. Во почетокот на јануари 2001 година тужителот заедно со неговата мајка кои за време на изведувањето на градежните работи живееле во подрумската просторија на предметниот градежен објект, се вселиле во реновираната станбена зграда. Тужениот поднел тужба против тужителот како изведувач на работите за надомест на материјална штета поради некавалитетно изведени градежни работи, која штета е прецизирана на износ од 600.000,00 ден., и враќање на повеќе претплатени средства во износ од 200.000,00 ден. Ова тужба е поднесена до судот на ден 18.06.2003 година.

По мислење на Врховниот суд на Република Македонија, правилен е заклучокот на пониските судови дека тужбеното барање на тужителот е неосновано, бидејќи истото е поднесено по истекот на рокот од 2 години од приемот на извршените работи.

Согласно чл.634 ст.1 и 2 од ЗОО “Ако подоцна се покаже некој недостаток кој не можел да се открие со обичен преглед, начувачот сепак, може да се повика на него под услов за него да го извести вршителот на работата што побргу, а најдолго во рок од 1 месец од неговото откривање. Со истекот на две години од приемот на извршената работа, начувачот повеќе не може да се повика на недостатоците“.

Во конкретниот случај, тужениот заедно со неговата мајка се вселил во реновираниот дел од куќата на почетокот на 2001 година и се до поднесувањето на тужбата на ден 18.06.2003 година не приговорил на квалитетот на извршените работи од страна на тужителот со што истиот постапил спротивно на наведената законска одредба. Ова, особено ако се има во предвид дека во конкретниот случај тужениот бара штета за некавалитетно извршени градежни работи, односно некавалитетно извршено глетовање на ѕидовите и плафоните во просториите и скалишниот дел, што значи дека се работи за недостатоци кои може да се откријат со обичен преглед по извршената работа.

Врховен суд на РМ Рев.бр.1196/09 од 30.06.2010 год. и Апелационен суд Штип Гж.бр.675/09 од 09.07.2009 год.

9. Ако солидарната обврска е склучена во исклучив интерес на еден солидарен должник, тој е должен да му го надомести целиот износ на обврската на содолжникот кој го намирил доверителот.

Образложение

Основниот суд во Штип со пресуда ТС.бр.222/08 од 02.02.2008 година тужбеното барање на тужителот да се задолжи тужениот да му плати на име регрес износ од 22.000.000,00 ден. го одбил како неосновано.

Ваквата пресуда ја има потврдено Апелационен суд Штип со пресуда Тсж.бр.111/09 од 01.01.2009 година.

Против второстепената одлука, ревизија има изјавено тужителот.

Во постапката по предметот од изведените докази меѓу другото пониските судови утврдиле дека на 08.01.2004 година помеѓу “М Банка“ како заложен доверител, тужениот како должник-заложен должник и “З“ АД од Пробиштип, тужителот и физичкото лице Б. А. како заложни должници бил склучен договор бр.09-9999 од 09.09.2004 година за одобрување на рамковен револвинг кредит-лимит врз основа на договорен залог над недвижни и подвижни предмети, со кои банката му одобрила на тужениот износ од 500.000 евра во денарска противвредност, во висина на кој, ќе му одобрува кредит, ќе отвара акредитиви, ќе издава гаранции и ќе прифаќа пристапување кон долг и превземање на долг под услови предвидени во наведениот договор. Врз основа на ова, тужениот се согласил да се востанови договорен регистриран залог на предмети негова сопственост како и регистриран залог врз обични акции. Од причина што долгуваниот износ на име главен долг со камата не му бил вратен на доверителот “М Банка“ со налог за забрана издаден од извршител е ставена забрана за располагање и оптоварување на 15.000 обични акции меѓу кои 6.000 обични акции во сопственост на сега тужителот.

Погрешна е констатацијата на пониските судови кога го одбиле тужбеното барање на тужителот сметајќи дека тужителот како заложен должник нема право на регрес на износот кој бил добиен од продажбата на заложените акции кои тужителот ги поседувал кај тужениот. Пониските судови прифатиле дека се работело за деллива обврска, па од тужителот како содолжник со тужениот бил наплатен само оној дел од обврската кој тој го превзел со склучениот револвинг кредит.

Според наоѓање на Врховниот суд на Република Македонија погрешен е заклучокот на пониските судови во однос на тоа дека тужителот како заложен должник во конкретниот случај нема право на регрес. Во случајот, станува збор за облигационен однос во кој тужителот и тужениот се солидарни должници спрема доверителот “М Банка“ при што се работи за однапред договорена обврска на тужителот во својство на заложен должник да гарантира за обврските на тужениот како должник. Од содржината на склучениот договор бр.09-9999 од 09.09.2004 година јасно произлегува дека Банката му одобрила рамковен револвинг кредит на сега тужениот во износ од 500.000 евра, односно

дека договорот е склучен во интерес и за потребите на тужениот. Основано е барањето на тужителот во висина на износот кој е добиен од продажбата на акциите во сопственост на тужителот кои биле заложени во корист на тужениот, а заради обезбедување на побарувањето на Банката како доверител. Имајќи ја во предвид горе наведената законска одредба, како и фактот дека дел од обврската на тужениот спрема доверителот е исплатена со продажбата на акциите сопственост на тужителот, кои и согласно договорот за пристапување кон долг, превзел обврска како солидарен должник (емец-платец) во висина од 50% од износот на кредитот, тужителот има право да бара од тужениот да му го надомести она што му било исплатено на доверителот.

Врховен суд на РМ Рев.бр.884/09 од 16.06.2010 год. и Апелационен суд Штип Тсж.бр.120/09 од 20.05.2009 год.

СОПСТВЕНИЧКИ ОДНОСИ И ДЕНАЦИОНАЛИЗАЦИЈА

1. Кога во постапка за прогласување на наследно право на денационализација со правосилно судско решение се утврдени наследните права на странките и се утврдени нивните наследни делови во однос на целокупниот имот кој е предмет на постапката, тоа решение ги врзува странките и го исклучува водењето на спор за истата правна работа. (чл.28 и 182 од ЗВП - Сл. весник на РМ бр.19/79)

Образложение

Во постапката по предметот на Основен суд Штип П.бр.66/06, усвоено е тужбеното барање на тужителите, и е утврдено дека тужителите по однос на тужените имаат право на денационализација на 1/3 од имотот опишан во изреката како на имот стекнат во семејна заедница меѓу Н, М и синовите на М – А, С и Д, и дека наследните делови на тужените кои се состојат од правото на денационализација на предметниот имот.

По повод поднесена жалба, овој суд со пресуда Гж.бр.888/07 ја потврди првостепената пресуда.

Врховен суд на РМ констатира дека во постапката по предметот е утврдено дека странките во спорот односно и тужителот и тужените потекнуваат од семејството Л чиј родоначалник бил ЛК кој имал три сина. Наследниците на ЛК неговите синови според обичаите што биле присутни кај власите во тој период, живееле во семејна заедница. Обичај било најстариот од нив да раководи со семејството, а во случајот тоа бил Н како најстар син на ЛК. Поголемиот дел од имотот кој го стекнале синовите на ЛК се водел на најстариот син Н. Во текот на 1946 година врз основа на Земскиот закон за аграрна реформа и колонизација, целиот недвижен имот – предмет на спорот, а кој бил имот на семејната заедница Л бил одземен. Подоцна со решенија за наследници на правото на денационализација на имот одземен од покојните М и М се прогласени лицата детално наведени во содржината на овие решенија. И покрај тоа што во оставинска постапка наследниците на ЛК биле утврдени, а утврдени биле и нивните наследнички делови, тужителите како наследници на покојниот М ја продолжиле постапката по предметната тужба за утврдување дека и тие имаат право на 1/3 идеален дел од имотот кој се водел на покојните Н и М.

По наоѓање на Врховен суд на РМ погрешно е стојалиштето на пониските судови дека тужителите имаат право на 1/3 идеален дел од спорниот имот, при состојба кога наследните права на странките во спорот биле веќе утврдени односно целокупниот имот – предмет на спорот бил расправен со правосилно оставинско решение на Основен суд Штип О.бр.222/02, потврдено со решение на овој суд Гж.бр 333/03. Имено, во чл. 29 од Законот за вонпроцесна постапка е предвидено дека “правосилното решение донесено во вонпроцесна постапка ги обврзува

сите лица кои учествувале во постапката во која решението е донесено, ако со овој или друг закон не им е обезбедено право да поведат процес“.

Во смисол на наведениот член, пониските судови погрешно постапиле кога го усвоиле тужбеното барање на тужителите врз основа на фактот на постоење на семејна заедница на правните претходници на странките, а притоа го немале во предвид постоењето на правосилното оставинско решение. Ова нешто ги врзува странките и го исклучува водењето на спор за истата правна работа. Ова, дотолку повеќе што во правосилно завршената оставинска постапка странките имале право да изјават ревизија како вонреден правен лек, во смисол на чл. 182 од ЗВП, со оглед дека се работело за спор за примената на правото помеѓу учесниците во оставинската постапка, а сега странки по спорот, а ваков правен лек не е поднесен, туку била продолжена постапката по предметната тужба. Бидејќи во случајов постои правосилно завршена оставинска постапка во која наследните права на секоја од странките се веќе утврдени, а утврдена е и големината на наследните делови во однос на целокупниот имот – предмет на постапката, тужбеното барање на тужителите е неосновано во целост.

Врховен суд на РМ Рев.бр.1105/09 од 24.11.2010 год. и Апелационен суд Штип Гж.бр. 806/09 од 25.06.2009 год.

2. Градежно земјиште може да се отуѓи со склучување на непосредна спогодба, согласно чл. 12 ст.1 алинеја 8 од Уредбата за начинот и постапката на отуѓување, давање под закуп и висината на посебните трошоци на постапката за отуѓување и давање под закуп на градежно земјиште сопственост на Република Македонија, бидејќи предмет на договорот е изградба на деловен објект по предлог на правно лице во мешовита сопственост, врз основа на инвестициона програма, со согласност на Владата на Република Македонија.

Образложение

Основен суд Струмица со пресуда ПСС.бр. 111/08 од 28.10.2008 година го одбил како неосновано тужбеното барање на тужителот да се утврди дека договорот за отуѓување на градежно земјиште со непосредна спогодба, склучен помеѓу првотужениот Република Македонија како продавач и второтужениот ДТУ “Х” од Скопје, за отуѓување на градежно земјиште сопственост на РМ во површина од 5000 м2 по единечна цена од 250 денари за метар квадратен, солемнизиран под ОДУ.бр. 222/06, е апсолутно ништовен и не произведува правно дејство од денот на неговото склучување.

Ваквата одлука е потврдена со пресуда на Апелационен суд Штип, ТСЖ.бр. 333/08 од 22.10.2008 година.

По наоѓање на Врховниот суд на Република Македонија правилен е заклучокот на пониските судови дека горе наведениот договор е во согласност со Уставот, Законот за градежно земјиште и со Уредбата за

начинот и постапката за отуѓување, давање под закуп на градежно земјиште сопственост на Република Македонија.

Неспорно е утврдено дека овој договор е склучен на ден 10.06.2006 година, уредно заверен и потпишан од странките, а купувачот ја платил во целост купопродажната цена и данокот на промет по што истиот е солемнизиран. Пред склучување на договорот Владата на РМ со одлука го одзела корисничкото право на предметното градежно земјиште од корисникот АДМС ЗИК “З”. Потоа согласност има дадено и Министерството за транспорт и врски да се пристапи кон склучување на договорот за отуѓување на градежното земјиште.

При состојба кога предметната градежна парцела пред отуѓувањето во Имотен лист била запишана како сопственост на Република Македонија, истата согласно чл. 13 ст.1 од Законот за градежно земјиште може да биде предмет на купопродажба, да се даде под концесија или под закуп. Ова градежно земјиште се отуѓува и дава под закуп со јавно надавање и непосредна спогодба, а начинот и постапката за неговото отуѓување ги пропишува Владата на РМ. Во текот на постапката утврдено е дека во постојниот детален урбанистички план, на предметната градежна парцела била предвидена изградба на стопански објект, меѓутоа со генералниот план била предвидена изградба на објект со комерцијална дејност. По склучување на договорот тужениот се обратил до надлежниот сектор за урбанизам и комунални дејности за измена на ДУП за блокот во кој се наоѓа локацијата на тужениот, со барање на истото да се предвиди објект од комерцијален карактер, со што ДУП ќе се усогласи со ГУП на град С.

Врховен суд на РМ Рев.бр. 510/09 од од 14.04.2010 год и Апелационен суд Штип Тсж.бр.403/08 од 25.12.2008.

3. Сопственикот на послужната ствар има право на надоместок за утврдената службеност. Ако сопственикот на послужната ствар и сопственикот на привилегираната ствар не се спогодат за надоместокот, висината на надоместокот ќе ја утврди судот по барање на сопственикот на послужната ствар, водејќи сметка за сите околности.

Образложение

Првостепениот суд го усвоил тужбеното барање на тужителот ММ од Р и го задолжил тужениот да плати на тужителот износ од 111.111,00 денари на име надомест за земјиштето кое се води како Кп.бр.555 со површина од 15 ари, наоѓајќи дека на предметната парцела – сопственост на тужителот е поставен далековод, бетонски столб од страна на тужениот, поради што тужителот е ограничен и е оневозможен да ја користи парцелата, па согласно чл.178 од ЗОО, истиот како оштетен има право штетата што ја трпи да му биде надоместена.

Второстепениот суд утврдил дека на предметната парцела е поставен далековод и изграден бетонски столб со кој стопанисува

тужениот и дека истиот го користи земјиштето на кое е поставен. Тужителот се стекнал со правото на сопственост на предметната парцела во 2001 година со договор за дар и истата во тоа време не била опфатена во градежниот реон на град Б. Врз основа на утврдената фактичка состојба, второстепенит суд ја преиначил првостепената пресуда и предметното тужбено барање на тужителот, го одбил како неосновано, наоѓајќи дека тужителот целосно може да ја држи и користи сопствената недвижност како земјоделско земјиште, а на истата неможе да биде изграден градежен објект не по вина на тужениот туку поради непостоење на ДУП.

Врховниот суд на РМ наоѓа дека второстепената пресуда е нејасна, противречна и во истата не се дадени доволно образложени причини за одбивање на тужбеното барање.

Согласно чл.203 ст. 2 од Законот за сопственост и други стварни права “Сопственикот на послужната ствар има право на надоместок за утврдената службеност. Ако сопственикот на послужната ствар и сопственикот на привилегираната ствар не се спогодат за надоместокот, висината на надоместокот ќе ја утврди судот по барање на сопственикот на послужната ствар, водејќи сметка за сите околности“.

Во конкретниот случај, станува збор за комунално техничка службеност воспоставена со одлука на тужениот за поставување на далековод со бетонски столб, за пренос на електрична енергија преку недвижноста – сопственост на тужениот. Неспорно е дека странките не се спогодиле вон судски за надоместокот на кој што тужителот како сопственик на послужната ствар има право на воспоставената службеност. Во таков случај, согласно горенаведената законска одредба, висината на надоместокот ќе ја утврди судот по барање на сопственикот на послужната ствар, водејќи сметка за сите околности.

Врховен суд на РМ Рев. бр.1184/09 од 14.07.2010 и Апелационен суд Штип Гж.бр.1111/08 од 26.06.2009 год.

ТРГОВСКО ПРАВО

1. Содружникот не може по судски пат да бара исплата на дивиденда ако не е донесена одлука на собир на содружници. Во ваков случај не можат да се применат општите одредби од чл.36, 184 и 185 од ЗТД.

Образложение

Првостепениот суд утврдил, а второстепениот суд прифати дека тужениот ДД, бил еден од содружниците на поранешното ДОО“ПБ“, а бил и управител на ова Друштво. Тужителот “БП“ во 2002 година прикажал нето добивка од 888.888,00 денари, во 2003 година добивка од 777.777,00 денари, 2004 година од 666.666,00 денари. На тужениот не му била исплатена дивиденда, односно учество во оснивачкиот влог од 21% или од 700.000,00 денари. Одлука за исплата на дивиденда за наведените години од содружниците не била донесена. Тужениот има поднесена противтужба да се задолжи тужителот-противтужениот за исплата на дивиденда.

Пониските судови повикувајќи се на одредбите од чл.185 ст.4, 215, 488 и 487 ст.1 од Законот за Трговски друштва, противтужбеното барање го одбиле како неосновано, со образложение дека не била донесена одлука од Собирот на содружници за исплата на дивиденда за овој период.

Врховниот суд на РМ наоѓа дека пониските судови правилно го примениле материјалното право кога го одбиле како неосновано противтужбеното барање, како неосновано.

Согласно чл.36 од Законот за трговски друштва “Содружниците, односно акционерите, учествуваат во поделбата на добивката што им припаѓа во Трговското друштво, под условите и начинот утврдени со Договорот на друштвото односно статутот“. Правото да учествува во распределбата на добивката на секој содружник е предвидено и во чл.184. ст.1 т.1 од Законот за трговски друштва. Правото на содружникот да учествува во добивката е регулирано и со одредбите од чл.185 од ЗТД. Во ст.1 од овој член е предвидено дека “содружниците имаат право на соодветен дел од добивката, освен ако правото на учество на добивката не е ограничено или исклучено со договорот за друштвото“. Од оваа одредба произлегува дека содружникот има право на соодветен дел од добивката, а не на целата добивка, кој соодветен дел согласно ст.2 од овој член се дели меѓу содружниците сразмерно на нивните удели во друштвото, освен ако со договорот на друштвото поинаку не е определено.

Согласно одредбите од чл.215 ст.1 т.1 и чл.483 ст.1 од ЗТД, Собирот на содружници одлучува за распоредување на добивката. Во одлуката за распоредување на добивката се прикажува секоја поединечна намена на добивката, меѓу кои и износот што се исплатува во вид на дивиденда во смисла на ст.2 од овој член. Со одредбите од чл.487 од ЗТД е регулирано прашањето кога собирот на содружници со

одлука го определува делот што им се исплатува на содружниците, начинот и рокот на исплата. Според ст.5 од овој член, дивидендата се исплатува најдоцна во рок од 9 месеци по завршувањето на деловната година.

Имајќи ги во предвид наведените законски одредби, содружниците имаат право на дивиденда, како соодветен дел од добивката, определен со одлука на собирот на содружници, по одобрување на годишната сметка и на финансиските извештаи и утврдувањето на постоењето на добивка за распределба, според правата што ги дава уделот.

Врховен суд на РМ Рев.бр.322/10 од 29.12.2010 год. и Апелационен суд Штип Гж.бр.1641/08 од 02.12.2008 год.

2. Договорот за дар на акции е привиден (фиктивен) договор кој во себе го крие договорот за продажба на акции. Во таков случај постои секундарно тргување со акции како хартии од вредност надвор од берзата, а таков договор не може да произведува правно дејство согласно чл. 58 ст.1 од ЗОО.

Образложение

Во конкретниот случај, тужителот бил сопственик на 56 акции во вредност од тогашни 80.000 ДЕМ во АД “ПЈ“ од Струмица. Тужената Л со намера да стане доминантен сопственик на акциите во АД “ПЈ“ се договорила со тужителот да ги продаде неговите акции во износ од 2.000.000,00 денари. Тужителот заедно со тужениот Ј кај нотар склучиле договор за поклон помеѓу тужителот како дародавец и Л како даропримач на акции, потпишан од страна на тужителот и тужената. Тужената Л преку нејзиниот син тужениот Ј му исплатила на тужителот сума од тогашни 9.000 ДЕМ, додека остатокот не бил платен. Врз основа на утврдената фактичка состојба, првостепениот суд застанал на стојалиште дека договорот за поклон на акции склучен помеѓу тужителот и тужената, има дејство на договор за купопродажба на акции по што делумно го усвоил тужбеното барање на тужителот и ја задолжил тужената да му го исплати на тужителот делот од неисплатената купопродажна цена.

Второстепениот суд одлучувајќи по жалбата на тужената ја преиначил првостепената пресуда и го одбил како неосновано тужбеното барање на тужителот, наоѓајќи дека првостепениот суд погрешно го применил материјалното право. Второстепениот суд смета дека во случајов се работи за хартии од вредност кои гласат на име на тужителот кој истите можел да ги пренесе само со цесија предвиден како во чл.231 ст.1 од ЗОО. Со оглед дека помеѓу тужителот и тужената не дошло до нужно фактичко продавање на хартијата од вредност на име во рацете на акционерот како што е пропишано од чл.424 до чл.434 од ЗОО, предметниот договор за подарок на акции не преставува индосамент и на тој начин тужителот не може да ги пренесе акциите на тужената.

Врховниот суд наоѓа дека одлуката на второстепениот суд е правилна, меѓутоа не ги прифаќа причините образложени во истата.

Согласно чл.225 ст.1 од Законот за трговски друштва (Сл.весник на РМ бр.28/96 ...50/01) “акциите се хартии од вредност“. Согласно ст.2 од истиот член, “акциите се издаваат, пренесуваат и водат како електронски запис во Централниот депозитар за хартии од вредност“. Согласно ст.3““правата и обврските од акциите настануваат од моментот на нивното запишување во Централниот депозитар за хартии од вредност“.

Согласно чл.58 ст.1 и 2 од ЗОО “Привидниот договор нема дејство меѓу договорните страни. Ако привидниот договор прикрива некој друг договор, другиот договор важи ако се исполнети условите за неговата правна исправност“.

По мислење на Врховен суд, договорот за дар склучен помеѓу тужителот и тужената Л е привиден (фиктивен) договор. Овој договор во себе го крие договорот за продажба на акции. Меѓутоа бидејќи во конкретниот случај се работи за секундарно тргување со акции како хартии од вредност, надвор од Берзата спротивно од Законот за хартии од вредност, а секое секундарно тргување со хартии од вредност надвор од Берзата е ништовно, договорот за продажба на акции, склучен надвор од Берзата не може да произведува правно дејство бидејќи не се исполнети условите за негова правна важност односно исправност, согласно чл.58 ст. 1 од ЗОО. Со оглед дека не биле исполнети условите за правна исправност на прикриениот договор за купопродажба на акции, на кој тужителот го темели своето тужбено барање, истото се одбива како неосновано.

Врховен суд на РМ Рев.бр.12/09 од 04.11.2009 год. и Апелационен суд Штип Гж.бр.673/08 од 15.09.2008 год.

3. Надомест за работа во одбор на директори кај АД на член на одборот се исплаќа само врз основа на донесена одлука на собрание на акционери, а не со непосредна примена на чл.351 ст.1 од ЗТД. Ако некој член од одборот на директори не е опфатен во одлуката за исплата тој не може по судски пат да бара да му се исплати таков надомест. Еднаквата положба на членовите на органот на управување, предвидена во чл.351 ст.1 од ЗТД, пред се се однесува на правото да управуваат, да изнесуваат свое мислење, да гласаат и секој глас да има иста важност.

Образложение

На ден 18.08.2002 година била одржана редовна седница на акционери кај тужениот фабриката “ЛиМ“ на кое било донесена одлука за именување на лицето С.С. за извршен член на одборот на директори и му била определена месечна награда во износ од 500 евра. На ден 15.12.2004 година на одржаното Собрание на акционери кај тужениот била донесена одлука со која за членови на одборот на директори

помеѓу другите биле избрани С.С. и тужителот Ј.Ј. На одржаното Собрание на акционери на тужениот на ден 03.03.2005 година била донесена одлука на неизвршниот член на одборот на директори С.С. за работа во одборот на директори да му биде определен месечен паушал во нето износ од 200 евра како и трошоци во висина од 100 евра за доаѓање на состанок и трошоци за ноќевање.

По наоѓање на Врховниот суд на РМ пониските судови врз основа на правилно и целосно утврдената фактичка состојба погрешно го примениле материјалното право повикувајќи се на одредбите од чл.351 и чл.365 од Законот за трговски друштва.

Во случајов предвидена е можност на членовите на органите на управување и на надзорниот одбор да им се исплаќа надоместок или паушал, но само кога тоа е определено со одлука на Собранието.

Во конкретниот случај од страна на Собранието на акционерите кај тужениот нема донесено одлука надомест за работата во одборот на директори да му се исплаќа на тужителот. Видно од одлуките на Собранието на акционери е дека со истите се одлучувало месечен паушал за работа во одборот на директори да му се плаќа само на лицето С.С. како неизвршен член на одборот на директори, од причина што само тоа лице не било во работен однос кај тужениот, додека сите останати членови на одборот на директори биле вработени кај тужениот и извршувале раководни функции. Доколку тужителот сметал дека со таквите одлуки тој како член на одборот на директори бил доведен во нерамноправна положба во поглед на неговите права во однос на лицето С.С. истиот имал право и можност против таквите одлуки да бара судска заштита. При состојба на работите кога не постои одлука за определување на месечен паушал и трошоци на тужителот, не постои законски основ тужениот да му исплатува таков надоместок на тужителот. Од содржината на одлуките јасно и недвосмислено произлегува дека тие биле донесени и се однесуваат само за лицето С.С. а не и за останатите членови на одборот на директори кај тужениот.

Врховен суд на РМ Рев. бр.843/09 од 03.06.2010 и Апелационен суд Штип Гж.бр.2064/08 од 18.03.2009 год.

РАБОТНИ ОДНОСИ

1. Околноста што Министерството за одбрана не донело подзаконски акт за формално имплементирање на законот, не може да биде пречка вработените да ги остварат своите права кои се утврдени во Законот за пензиско и инвалидско осигурување, бидејќи правото на бенифициран стаж произлегува од самиот закон, а не од подзаконски акт.

Образложение

Тужителите биле вработени во Министерство за одбрана АРМ при воена пошта 6666 во Струмица од 1.04.1992 година, а тужителката ЈЛ засновала работен однос од 24.01.1994 година. Тужителите Т, К, Б, С и А од 1.04.1992 година се распоредени на работи и работни задачи во ВП.6666 во Струмица во својство на граѓански лица во службата на АРМ. Повеќе вработени при оваа пошта меѓу кој и тужителите доставиле барање за признавање на зголемен стаж за осигурување од 15 месеци. По ваквото барање, началникот доставил известие дека Владата на РМ ги нема утврдено должностите во трупа за кој стажот на осигурување се смета со зголемено траење, за што по барањата за бенифициран стаж не можат да се донесат соодветни решенија. Надлежното министерство по службена должност нема утврдено за кои должности во трупа заклучно со бригада ќе се засметува стаж на осигурување со зголемено траење.

Врз основа на вака утврдената фактичка состојба, првостепениот суд го усвоил тужбеното барање на тужителите, утврдувајќи дека за периодот од 1.01.1994 година до 15.02.2005 година се исполнети условите од чл. 94 ст.2 од законот за ПИО, а го одбил како неосновано тужбеното барање на тужителите за периодот од 1.04.1992 година до 1.01.1994 година. Ваквата одлука е потврдена од страна на второстепениот суд.

Врховниот суд со неговата одлука утврдил дека е правино стојалиштето на пониските судови дека во смисол на чл. 94 ст.2 т.3 од Законот за ПИО, тужителите се стекнале со стаж на осигурување со зголемено траење, на начин што за секој 12 месеци ефективно поминати на работа треба да им се сметаат како 15 месеци стаж на осигурување. Ова од причина што тужителите спаѓале во групата на осигуреници од областа на одбраната и истите во периодот од 1.01.1994 година до 15.02.2005 година вршеле должности во трупа, па околноста што Министерството за одбрана не донело подзаконски акт заради формално имплементирање на законот, не може да биде пречка тужителите да си ги остварат своите права, кои се утврдени во Законот за ПИО.

Врховен суд на РМ Рев.бр.434/09 од 20.01.2010 год. и Апелационен суд Штип Гж.бр.1871/05 од 20.11.2008 год.

2. Во случај кога одлуката за престанок на работниот однос е донесена во постапка за избор во повисоко или исто звање, за кое нешто во Законот за Високо образование е пропишано спроведување на посебна постапка, не можат да се применуваат одредбите од тој Закон како посебен закон, туку се применуваат одредбите од Законот за работни односи.

Образложение

Со првостепената пресуда, тужбеното барање на тужителот да се поништи како незаконита одлуката бр.0204-1120/1 од 28.11.2007 година донесена од Ректорот на тужениот со која на тужителот му е откажан договорот за вработување бр.935 од 9.06.2007 година и да се задолжи тужениот да го врати тужителот на работа и распореди на работно место кое одговара на неговата стручна подготовка, е одбиено како неосновано.

Апелационен суд Штип со Пресуда ГЖ.бр.111/01 од 1.01.2008 година ја одби како неоснована жалбата на тужителот и ја потврди пресудата на Основниот суд.

Согласно чл. 82 ст.1 од Законот за установите (Сл.весник на РМ бр.32/05 од 11.05.2005 година) “Вработените во установата правата и обврските од работниот однос ги остваруваат согласно Законот за работни односи и Колективен договор освен, ако со овој или друг закон не е поинаку уредено“.

Согласно чл. 82 ст.1 т.4 од Законот за работни односи “Работодавачот може на работникот да му го откаже договорот за вработување без отказан рок во случаите на кршење на работниот ред и дисциплина или неисполнување на работните обврски утврдени со овој или друг закон, колективен договор, правилата за работниот ред и дисциплина и договорот за вработување, а особено ако работникот внесува, употребува или е под дејство на алкохол и наркотични средства“.

Од содржината на цитираните одредби произлегува дека со Законот за високо образование како посебен закон се регулирани правните односи во Високо образовните установи и во истиот се содржани одредби за престанок на работниот однос со отказ на договорот за работа само во случај кога тоа е сторено во постапка за избор во повисоко или исто звање. Само по овој основ за престанок на работниот однос се применуваат одредбите и постапката од Законот за Високо образование како посебен закон. Во однос на останатите основи за престанок на работен однос се применуваат одредбите од Законот за работните односи како општ закон, на кој упатува и Законот за установите. Во конкретниот случај, одлуката за престанок на работниот однос на тужителот не е донесена во постапка за избор во повисоко или исто звање, за кое нешто во Законот за високото образование е пропишано спроведување на посебна постапка, па не може да се применат одредбите од тој закон како посебен закон, туку одредбите од Законот за работни односи. При ваква состојба, а имајќи во предвид дека тужителот на работа бил под дејство на алкохол и покажувал крајно некоректен однос кон студентите и соработниците, бркајќи ги истите од

предавалната, истиот покажал свесно непочитување на работните обврски и неморален однос кон истите со што ги сторил повредите од чл.82 ст.1 т.4 од Законот за работни односи. Оттука, произлегува неоснованоста на наводот дека оспореното решение е незаконито.

Врховен суд на РМ Рев.бр.787/2009 од 29.04.2010 год. и Апелационен суд Штип Рож.бр.133/2009 од 08.04.2009 год.

3. Договорот за вработување не е облигационен договор и тој престанува да важи само во случаите таксативно наведени во одредбата од чл.62 од Законот за работни односи односно од чл.15 од Колективниот договор за комунални дејности на Р. Македонија што се однесува на тужениот како Јавно претпријатие за комунални дејности.

Образложение

Основен суд Делчево со пресуда Ро.бр.777/09 од 14.09.2009 година во ст.1 го одбил како неосновано тужбеното барање на тужителот со кое барал да се поништи решението бр. 777-77 од 7.07.2009 година донесено од директорот на тужениот ЈП за комунални дејности “Р” од Д со кое на тужителот му е раскинат договорот за вработување на неопределено време бр.444-44 .

Согласно чл.62 од ЗРО “Договорот за вработување престанува да важи: со изминување на времето за кое што бил склучен, со смртта на работникот или работодавачот (физичко лице), поради престанување на работодавачот согласно со закон, со спогодбено раскинување, со отказ, со судска пресуда и во други случаеви утврдени со закон.

Согласно чл.15 од Колективниот договор за комунални дејности на РМ (Сл.весник на РМ бр.107/06) е предвидено дека “договорот за вработување престанува да важи во случаите: со изминување на времето за кое бил склучен, со смрт на работникот, поради престанување на претпријатието согласно со закон, со спогодбено раскинување, поради престанување на претпријатието од деловни причини, со исполнување на законските услови за пензионирање, поради утврдена крајна неспособност за работа на работникот, ако со правосилна одлука е изречена казна затвор, забрана на вршење определени работи од работен однос и воспитна заштитна или безбедносна мерка поради кои не може да работи подолго од 6 месеци, со отказ од страна на работникот и со отказ од страна на работодавачот“.

По наоѓање на Врховниот суд на Р.Македонија во горечитираните законски одредби, таксативно се предвидени случаите за престанок на важноста на договорот за вработување, поради што правилен е ставот на второстепениот суд дека причината која е наведена во оспореното решение на директорот за раскинување на договорот дека договорот бил незаконито склучен, не е предвидена. Следствено на ова, во конкретниот случај тужениот како работодавач склучил договор за вработување на

неопределено време со тужителот како работник во месец декември 2006 год, и после 6 месеци од склучувањето на договорот го донел оспореното решение со кое самиот еднострано го раскинал договорот за вработување на неопределено време. Оттука пропустите и грешките на тужениот како работодавач во постапката за вработување на тужителот по мислење на Врховен суд неможат да бидат на штета на работникот и не преставуваат основ за еднострано раскиснување на договорот за вработување. Ова од причина што работодавачот е одговорен за правилно и законито спроведување на одредбите од ЗРО и Колективниот договор. Правилен е ставот на второстепениот суд дека првостепениот суд погрешно се повикал на одредбата од чл.29 од ЗРО, кога прифатил дека склучениот договор е ништовен и покрај тоа што во одредбата од чл.62 од ЗРО и чл.15 од Колективниот договор за комунални дејности на РМ, таксативно се предвидени случаите за престанок на важноста на договорот за вработување.

Врховен суд на РМ Рев.бр.1197/09 од 31.03.2010 год. и Апелационен суд Штип Рож.бр.553/09 од 03.11.2009 год.

4. Разрешениот директор на Јавно комунално претпријатие, не може судот да го врати на истата должност до истекот на времето на кое е избран.

Образложение

Со одлука на градоначалникот на Општината предвременно е разрешен од должноста директорот на Јавното комунално претпријатие, кое делува на територијата на истата Општина. Одлуката е донесена поради тоа што директорот целосно ги занемарил обврските за правилно раководење со претпријатието и настанало нарушување во непреченото вршење на дејноста од јавен интерес, како и поради недоставување на 6 месечни извештаи за работењето на претпријатието до Градоначалникот на Општината.

Во судската постапка што ја повел разрешениот директор, првостепениот суд во целост го усвоил тужбеното барање на тужителот и ја поништил донесената одлука на Градоначалникот на Општината и го задолжил туженото претпријатие да го врати тужителот на должноста директор на Јавното претпријатие. Првостепениот суд образложувајќи ги причините за ваквото одлучување наведува дека тужителот во целост ги почитувал и постапувал во согласност со законските одредби кои се однесуваат на извршување на должноста директор. Врз основа на изведените докази судот констатирал дека не е утврдено дека тужителот ги занемарил своите обврски и поради тоа дошло до нарушување на дејноста на претпријатието од јавен интерес, бидејќи претпријатието непречено функционира. Ваквиот заклучок на судот произлегува од одлуките што ги донеле Управниот одбор и Надзорниот одбор и Советот на општината со усвојување на извештаите за материјално финансовото работење на претпријатието. Исто така, судот утврдил дека тужителот

секој 6 месеци до Управниот одбор доставувал извештај за работењето на Јавното претпријатие, како и за видот и обемот извршени при обавувањето на дејноста и податоци за финансиското работење на претпријатието. Истите извештаи тужителот ги доставувал и до Надзорниот одбор и до Советот на општината иако нема законска обврска да го чини тоа.

Ваквите образложени причини ги прифатил и второстепениот суд одлучувајќи по жалбата поднесена од туженото Јавно претпријатие. Меѓутоа, судот ја усвои поднесената жалба во делот со кој е задолжен тужениот да го врати тужителот да продолжи да ја врши должноста директор на Јавното претпријатие и во овој дел ја преиначи одлуката со тоа што го одби тужбеното барање на тужителот.

Образложувајќи ги причините за ваквото постапување второстепениот суд смета дека тужителот е избрано односно именувано лице и правата и обврските од работниот однос ги остварува додека му трае мандатот. Со предвременото разрешување, тужителот престанува да ги остварува тие права од работен однос, а поради незаконитото разрешување тој не може да се врати на должноста директор, бидејќи на таа должност во меѓувреме е избрано друго лице.

Апелационен суд Штип Рож.бр.897/10

5. Право на работодавачот е дали истиот ќе прима наставник-приправник или наставник со положен стручен испит доколку одлуката за избор на приманите кандидати е во согласност со ЗРО, Законот за средно образование и Колективниот договор за средно образование каде меѓу другите одредби се наведени и одредби за прием на наставници – приправници.

Образложение

Основен суд Штип со пресуда Ро.бр.88/10 тужбеното барање на тужителите против тужениот СОУ “Б.Н”. од Кочани со кое барале да се поништи огласот за прием на работници распишан од страна на тужениот, го одбил како неосновано. Како причина за вака донесената одлука првостепениот суд во образложението наведува дека тужениот согласно ЗРО и Законот за средно образование донел одлука бр.03-3/18 за потполнување на слободни работни места на определено работно време. Врз основа на оваа одлука тужениот распишал оглас за прием на работници на определено работно време под повеќе точки. На овој оглас се јавиле и сега тужителите кои имале положено стручен испит за наставници. Незадоволни од изборот тужителите во времен рок поднеле приговор сметајќи дека за наставник не може да биде избрано лице кое е приправник туку изборот треба да биде извршен од лицата со положен стручен испит. Во меѓувреме тужителите се обратиле и до Државниот просветен инспектор.

Овој суд жалбата изјавена од тужителите ја одбива како неоснована, а првостепената пресуда ја потврдува.

По мислење на овој суд, првостепениот суд правилно го применил чл.22 ст.1 од ЗРО, чл.7 ст.1, 2 и 3 и чл.13 од Колективниот договор за средно образование, чл.59 ст.1 и 2 од Законот за средно образование кога тужбеното барање на тужителите го одбил како неосновано. Од приложените докази правилно е утврдено дека тужениот по претходно донесена одлука за пополнување на слободни работни места на определено работно време, во кој оглас меѓу другото биле наведени посебните услови кои требало да ги исполнуваат кандидатите и времетраењето кога треба да биде извршен изборот. Од увидот во одлуката бр.03-3/18 првостепениот суд правилно утврдил дека на огласот биле избрани кандидати кои во целост ги исполнувале условите од огласот како општите така и посебните.

Во конкретниот случај првостепениот суд правилно одлучил кога предметното тужбено барање го одбил како неосновано бидејќи од изведените докази произлегува дека огласот за прием на работници распишан од страна на тужениот под оспорените точки е законит бидејќи истиот е извршен согласно ЗРО, Законот за средно образование и Колективниот договор за средно образование.

Апелационен суд Штип РОЖ-370/10 од 02.09.2010 год.

6. Надоместокот за трошоци за превоз до и од работа на работникот му следуваат во висината на трошоците за превоз и истите се ограничени во висината на стварните трошоци за јавен превоз по автобуска карта.

Образложение

Основен суд Струмица со пресуда Ро.бр.33/09, тужбеното барање на тужителот В.В. го усвоил и го задолжил тужениот МВР на РМ на име надомест на патни трошоци од месец март 2006 година заклучно со февруари 2009 година му плати вкупен износ од 111.000,00 ден. Како причина за вака донесената одлука првостепениот суд се повикува на наодот и мислењето на вештото лице кое постапувало по спорот од кое произлегува дека по однос на патните трошоци тужителот има утврдено дека за предметната релација од местото каде живеел тужителот до неговото работно место цената за комби превоз во еден правец била 50,00 денари и тоа за одење на работа, а кога се враќал од работа користел такси патничкно возило чија цена за превозот изнесувала 180,00 ден. Утврдил дека автобуски превоз не бил организиран на ова релација односно истиот не постоел додека во деновите кога тужителот бил на работа од 07 до 19 часот. Цената на превозот од местото на живеење до местото на работа било 50,00 денари.

Овој суд жалбата изјавена од тужениот ја усвои, а погоренаведената првостепена пресуда укина бидејќи по мислење на овој суд надоместокот за трошоците за превоз до и од работа е право на работникот загарантирано со ЗРО, а висината на трошоците на

превоз е ограничена во висината на стварните трошоци за јавен превоз. Во конкретниот случај согласно содржината на наодот и мислењето на вештото лице произлегува дека овој износ не соодејствува на стварните трошоци кои што тужителот ги имал за до и од работата, односно досудените трошоци за превоз не се однесувале на локалниот јавен сообраќај. Бидејќи вештото лице утврдува патни трошоци по цени на такси превоз без притоа со сигурност да ги утврди вистинските трошоци на тужителот и тоа во јавниот превоз овој суд ја укина првостепената пресуда со погоренаведените напатствија до првостепениот суд.

Апелационен суд Штип РОЖ 234/10 од 01.06.2010 год.

7. Спогодбата за престанок на работниот однос ги обврзува договорните страни што значи во конкретниот случај и тужителот и се додека истата е во правна сила тужителот не може да го побарува долгот по основ на работен однос - кој е предмет на тужбеното барање.

Образложение

Основен суд Св.Николе со пресуда Ро.бр.5/10, тужбеното барање на тужителот ГР од Св.Николе против тужениот ДОО “М” од Св.Николе да се задолжи туужениот да му плати на тужителот на име додаток на плата за прекувремена и ноќна работа за периодот од 25.01.2007 год до 31.12.2009 година вкупен износ од 111.111,00 денари, го одбил како неосновано.

Постапувајќи по жалбата изјавена од тужителот, овој суд истата ја одби како неоснована, а пресудата Ро.бр.5/10 ја потврди.

Во фактичката состојба првостепениот суд прифатил за утврдено дека тужителот бил во работен однос кај тужениот на работно место возач на ТМВ – камион ладилник. На тужителот на име додаток на плата за прекувремена работа и ноќна работа за утужениот период не му бил исплатен износ од 111.111,00 денари. Тужителот доставил до тужениот барање да му престане работниот однос од морални причини, за да тужениот на ден 4.12.2009 година како работник од една страна и тужениот како работодавец од друга страна склучиле спогодба за престанок на работниот однос. Со ова спогодба договорните страни се договориле работниот однос на тужителот да му престане на 31.12.2009 година и дека со денот на престанокот се регулирани сите материјални обврски на тужениот према тужителот и дека не постои никаков правен основ по кој тужителот би остварувал некое право од работен однос.

Правилно првостепениот суд го применил чл.333 ст.1 од ЗОО според кој обврската престанува кога доверителот ќе му изјави на должникот дека нема да бара нејзино исполнување и кога должникот ќе се согласи со тоа како и чл.336 од истиот закон според кој општото отпуштање на долговите ги гаси сите побарувања на доверителот према должникот, со исклучок на оние за кои доверителот не знаел дека постојат во моментот кога е извршено отпуштањето. Во случајов,

тужителот со склучувањето на предметната спогодба како доверител му изјавил на должникот дека нема да бара исполнување на сите материјални обврски по основ на работен однос. Бидејќи паричното побарување кое го бара тужителот е од работен однос значи дека истиот како доверител се откажал односно извршил отпуштање на сите долгови по основ на работен однос. Спогодбата за престанок на работниот однос ги обврзува договорните страни што значи во конкретниот случај се додека истата е во правна сила тужителот не може да го побарува долгот по основ на работен однос- предмет на тужбеното барање.

Апелационен суд Штип РОЖ.бр.507/10 од 26.10.2010 год.

8. Работниот однос трае до враќање на работникот на работа како што е предвидено во содржината на склучениот договор за вработување од определено траење и покрај тоа што во договорот не е назначено за кој работник се работи ако се знае дека се работи за лице кое со спогодба за превземање преминало да работи во друго училиште. Со ова настапил условот за престанок на работниот однос на тужителката ако се има во предвид фактот дека и покрај тоа што со одлука на директорот на тужениот истата склучила договор за вработување со определен рок на трајност.

Образложение

Основниот суд во Веница со пресуда Ро.бр.22/09 , тужбеното барање на тужителот ХК од Веница со кое бара решението бр.0202/6 и одлуката бр.0202/7 на тужениот ОУ “РК“ со кое и е откажан договорот за вработување на тужителката и и престанал работниот однос да се поништат како незаконити, го одбил како неосновано.

По поднесена жалба од страна на тужителката, постапувал овој суд кој со пресуда РОЖ.бр.666/09 жалбата поднесена од тужителката ја одби како неоснована, а првостепената пресуда ја потврди.

Првостепениот суд прифатил за утврдено дека тужителката ХК почнувајќи од 01.09.2006 година, склучувала повеќе последователни договори за вработување на определено време со тужениот на работно место наставник по математика, а врз основа на добиени согласности за вработување од надлежното министерство. На ден 15.12.2008 година, тужениот преку директорот донел одлука бр.0202/6 за вработување на определено време на 10 лица од кои под бр.1 е тужителката на работно место наставник по математика. На ден 31.08.2009 година тужениот донел решение со кое на тужителката и престанува работниот однос, а врз основа на склучениот договор за работа кај тужениот. Против ова решение тужителката до Училишниот одбор вложила приговор, во кој се повикува на склучената согласност помеѓу СОНК и МОН за продолжување на работниот однос без огласување и поради тоа што договорот за вработување со тужениот

бил склучен со одложен услов враќање на работник и дека тој услов не бил исполнет.

Постапувајќи по наведениот приговор, УО кај тужениот изгласал прифаќање на приговорот и тоа во присуство на 6 од вкупно 9 члена на Одборот со 4 гласа за прифаќање на приговорот. По ова директорот на тужениот донел одлука за престанок на работниот однос на тужителката со образложение дека одлуките на Училишниот одбор се донесуваат со мнозинство на гласови од вкупниот број на членови и дека одлуката за прифаќање на приговорот на тужителката не е донесена со вакво мнозинство.

На ден 05.10.2009 год. УО донел одлука за прифаќање на поднесениот приговор, а притоа не одлучил дали се укинува решението на директорот или пак истото се преиначува во полза на сега тужителката. Работникот чие враќање на работно место наставник по математика се очекувало според договорот од 01.12.2008 год. е лицето J.M која пред 01.09.2006 год. била наставник по математика кај тужениот, а подоцна и Директор на истиот и во такво својство ја склучила спогодбата за пристапување – превземање на работник со ОУ“ДГ“ од Веница на работно место наставник по математика на неопределено време во ОУ“ДГ“ од Веница.

Согласно чл.14 ст.2 од ЗРО е наведено дека “договорот за вработување може да се склучи и за време чие траење однапред било определено (работен однос на определено време)“ и чл.29 ст.2 од истиот закон според кој“ одредбите на закон, Колективните договори односно општите акти на работодавачот со кој што била делумно одредена содржината на договорот за вработување се составен дел на овој договор и го дополнуваат или непосредно се применуваат “.

Согласно чл.6 од Колективниот договор за Основно образование “ одлука за потреба за заснивање на работен однос донесува Директорот на основното училиште“ и чл.11 според кој “ работниот однос на определено време може да се заснива за време кое е однапред определено за настава најмногу до 12 месеци за учебната година“ .

Согласно чл.64 од ЗРО “ договорот за вработување на определено време престанал да важи со изминувањето на рокот за кој што бил склучен односно кога договорената работа е завршена или со престанување на причината заради кој што бил склучен“.

Согласно чл.124 ст.2 од Законот за основно образование е предвидено “училишниот одбор на основното училиште е составен од 9 члена, а одлуките на училишниот одбор се донесуваат со мнозинство гласови од вкупниот број на членови“.

По мислење на овој суд првостепениот суд неспорно утврдил дека Директорот на тужениот донел одлука за вработување на сега тужителката на определено време и дека договорот за вработување бил склучен помеѓу сега странките врз основа на одлука и врз постигната согласност за вработување која ја дало надлежното министерство. Во чл.3 од договорот стои дека договорот е од определено траење на работниот однос до враќање на работа. Покрај тоа што во договорот за вработување не е назначено за кој работник се работи тоа било лицето J.M која на 10.07.2009 год. Со спогодба за превземање на наставник по математика преминала да работи во

ОУ“ДГ“ од Винаца. Со ова е настапил условот за престанок на работниот однос на тужителката, ако се има во предвид фактот дека и покрај тоа што со одлуката на директорот на тужениот истата склучила договор за вработување со трајност до 31.08.2009 година. Во целост овој суд прифаќа дека оспорените решенија се од декларативен карактер од причини што отсутниот работник на чие работно место работела тужителката по пат на превземање е распоредена како наставник во друго училиште. На овој начин е исполнет условот од чл.3 и чл.9 од договорот за вработување според кој работниот однос трае до враќање на работникот или престанал да важи по истекот на времето за кое е склучен, ако се има во предвид донесената одлука од страна на директорот на тужениот.

Апелационен суд Штип РОЖ.бр.635/09 од 05.01.2009 год.

9. Доколку работното место на работникот не е укинато со Одлука за организација, делокруг и начинот за извршување на задачите на општинската администрација донесена од страна на Советот на Општината, туку согласно Правилникот за систематизација на работните места во општинската администрација донесен од страна на Градоначалникот, не е сторена повреда на постапката за прогласување на работникот за технолошки вишок. Ова од причина што Одлуката донесена од Советот на општината е донесена во временски период кога постапката за прогласување на работникот за технолошки вишок од деловни причини е завршена, што значи дека истата прво нема ретроактивно дејство, а од друга страна пак истата не влијае на законитоста на спроведената постапка.

Образложение

Основен суд Кочани со пресуда Ро.бр.8/09, тужбеното барање на тужителката ГД го усвоил, а одлуката за откажување на договорот за вработување од деловни причини- организациони промени и одлуката за одбивање на поднесениот приговор од нејзина страна ги поништил како незаконити.

По повод жалбата поднесена од тужениот Општина К, овој суд истата ја усвои, побиваната пресуда на првостепениот суд ја преиначи, така што предметното тужбено барање на тужителката го одби во целост како неосновано.

Согласно чл.95 ст.1 и 2 од ЗРО “Работодавачот за намерата, а најдоцна од 30 дена пред донесување на одлуката за престанок на работен однос на поголем број на работници од деловни причини е должен за причините на престанување на потребите од работа на работници за предвидениот број и категорија на вишок на работници или за предвиден рок во кој ќе престане потребата од работа на работниците да го извести репрезентативниот синдикат кај

работодавачот и писмено да ја извести службата надлежна за посредување при вработување“.

По мислење на овој суд, отказот на договорот за вработување од деловни причини на работникот (сега тужителот) е законит затоа што постапката тужениот ја спровел согласно законските прописи. Во конкретниот случај, тужениот-Градоначалникот на тужениот донел Правилник за систематизација на работните места во Општинската администрација кој добил согласност од Агенцијата за државни службеници. Со Правилникот поради немање потреба од вршење на работа било укинато работното место хигиеничар на кое работел тужителот. Поради тоа тужениот писмено го известил тужителот и Синдикатот како и Агенцијата за вработување. Откако ги спровел овие законски дејствија, тужениот донел одлука за откажување на договорот за вработување од деловни причини на тужителот со која му престанал работниот однос од 15.12.2009 година. Со самата одлука на тужителот му е даден и отказан рок од 2 месеци. Со одлуката на тужителот му е исплатен и надомест на плата за неискористен ден од годишен одмор и испратнина.

Овој суд смета дека е неправилен заклучокот на првостепениот суд дека во конкретниот случај е сторена повреда на постапката за прогласување на тужителот за технолошки вишок затоа што одлуката за организација, делокруг и начинот на извршувањето на задачите на Општинската администрација донесена од Советот на Општината била поништена со одлука на Советот од 28.12.2009 година. Ова од причини што работното место на тужителот не е укинато со горе наведената одлука туку со Правилникот за систематизација на работните места донесен од страна на Градоначалникот. Одлуката на Советот од 28.12.2009 година на која се повикува првостепениот суд е донесена во временски период кога постапката за прогласување на тужителот за технолошки вишок од деловни причини е завршена што значи дека истата нема ретроактивно дејство, а од друга страна пак истата не влијае на законитоста на спроведената постапка, бидејќи основ за донесената одлука за откажување на договорот за вработување на тужителот е Правилникот за систематизација кој го донел Градоначалникот со кое е укинато работното место на тужителот. Ова значи дека Советот не е надлежен ниту да го потврдува Правилникот ниту пак истиот да го поништува.

Апелационен суд Штип РОЖ.бр.228/10 од 27.05.2010 год.